Ն՝ 1222 — 1881 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 11 ՇՈՒՐԱՆ — ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՍԱՆԸ ԷՖՐԷՍԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻՍԻԻՆԷ ԻԼՍԻՆԷ ՎԷ ՍԻԼԻՆԷ ՎԷ ՍԱԻՐԷՑԻ ՀԱՄԻ ԵՒ ՎԱՃԱՌՔԱ ՏԷՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԸՆԹԼԱՐԸ

Մէհիտիյէ 20 դրուշտան

ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . .	150 ղ.
Այլը այլրգ	80 »
Իւշ այլրգ	40 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Բոլթա իլէ իրսալ օլունճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . .	200 ղ.
Այլը այլրգ	100 »

20 Բարա

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸՆԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 իւնճի սահիֆէ 5 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսմուրու սարրաֆիյէյէ այիտ,
2 մէ 3 ի ճնչու սահիֆէլէրէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »

Ձիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատտր նաֆիայա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ, իատէ օլունմայանագ։

20 Բարա

Իտարէխանէսի վէ մաթպասասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգրնտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անրն նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԼԻ 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԿԻՒՆԼԻԻԹ ՀԱՎԱՏԻՍ

Օսմանլը մուրախասալարը իլէ տանն վէքիլլերի տիւնքի կիւն տախի սաաթ 6տա Շուրան տէվլէթ տաիրէսինտէ սէքիզնճի տէֆա օլարագ պիլիճթիմա, սաաթ սէքիզ պուչուղա գատար իճրան միւզաքերաթ իլէմիշլեր տիր։

Խիմամը միւզաքերաթը միւթէգաբպ, բէհսի գօմիսիօն Սէրվիր բաշա հազրէթլերի իլէ Մալիյէ Նազիրը Միւնիր պէյ էֆէնտի հազրէթլերի՝ Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլերինին նէզտինէ ազիմէթ իտէրէք միւզաքերաթը վագրանը՝ խիւլասասը արգ ու պէրաբ իթմիշլեր տիր։

Յիւնլիր Լէվանտ՝ իշպու իմթիմատա էվվէլ էմմէտ վարիտաթը սուրէթը իտարէսի հէվալէ օլունաճագ օլան իտարէ գօմիթէսինին սուրէթը թէշէքքիւլինէ տաիր մէվատտը միւթէֆէրրիանը սուրէթը գաթիէտէ օլարագ գարարշաղրրը լաճաղընը խապէրվէրմիշ իտի իսէ տէ, իճթիմամ մէզքիւրատէն խապէր արնամատրը ճիհէթլէ, գօմիսիօնլէնդրը խապէր վէրտիկի մատտէ իլէ՞մի, եօգսա տիկէր պիր մէսէլէ իլէ՞ մի իշթիզալ իթտիրի անայրըլամամըշ տըր։ Իլէրուտէ պու իճթիմա հագգընտա մալիմաթ վէրէճէյիմիզ աէրքեար տըր։

—

Պապը Ալիյէ վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Մըսրը հէմէլէթը նուզզար բէիսի սապրգ Ռիազ բաշա՝ Նարօլիյէ կիտէրէք, օրատա խրտիլը սապրգ Իսմաիլ բաշա իլէ պիր միւլաղաթտա պուլունմուշ, վէ օրատան տա բարիզէ միւթէվէճճիհէն հարեքէթ իթմիշ տիր։

—

Ինկիլթէրրա սէֆիրի լորտ Տիւֆրին՝ Գրըմզը տէնիզատ ֆէնէրլէր թէէսիսի իչիւն Միշել բաշայա վէրիլէն իմթիյազ հագգընտա տուէլը պահրիյէ թարաֆընտան թանզիմ իտիլմէսի միւթէսավվէր օլան մուգավէլէնամէ գապուլ օլունսա պիլէ, Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան գապուլ օլունմայաճաղընը Պապը Ալիյէ պիլտիրմիշ տիր։

—

Մէհմէտ Տէբլօմէնէյին պէյանընա կէօրէ, թարապլուստա 25,000 քիշիլիք պիր գօլ օրտուսու պիրիքտիրիլէճէյի ճիհէթլէ, Օսման բաշա սաաքերի Օսմանիյէի մէրգումէնին գօմանտասընը տէրէօճտէ իտէճէք տիր։ (Ֆ-ր)

—

Թունուզտան 15 սեպտ. թարիխլէ թաչա եաղըլարընա կէօրէ, սեպտեմ. 14իւնտէ Ֆրանսատան թունուզա ասաքերի ճէտիտէ վէրուտ իմիշ, վէ Զակուանայա տա եէնիտէն ասքէր սէվգ օլունմուշ տըր։ Սուզատան ալընան սօն խապերլէրէ կէօրէ, չէհրը մէզքիւր ճիվարընտա պուլունան քէօյլիւէր Ֆրանսըզլարա մուգավէմէթ իթմէք իւզրէ հազըրլանըօրլար իմիշ։ Ռիվայէթէ կէօրէ ասիլէրին էլէրինտէ 2 գըթա թօր պուլունուպ, պու թօրլարը Զակուան գուրպինտէ պուլունան քիչիք պիր գալէէ վազ իթմիշլեր տիր։ Ալի—Պէն—Խալիֆա՝ թարապլուստան քէնտիլէրինէ մուավէնէթ իթմէք իւզրէ ասաքիրը Օսմանիյէ կէլէճէք տիր տէյի ասիլէրի ալտաթմագտա իմիշ լեր։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Տիւնքի Մէնդուլ կազէթասընտա ասթիտէքի ֆգրա կէօրիւմիւշ տիր.

«Յիւնքի կիւն (եանի էվվէլքի կիւն) իսթիֆասընը խապէր վէրտիկիմիզ խարիճյէ միւսթէշարը Տաաեան Ցարութիւն էֆ. հազրէթէրինին ցիսթիֆասը ջելան գապուլ օլունմամըշ տըր։ Պունա սէպեպյէթ վէրէն մատտէ հագգընտա մալիմաթ վէրէպիլմէք զանընընտայըզ։

«Պու բէնչէնպիհ կիւնիւ թահրիրաթը էճնէպիյէ քեաթիպի Նըշան (Մէֆէլեան) էֆէնտի՝ տաիրէի խարիճիյէէ մախսուս օլան թէլէկրաֆխանէյէ կէտրիլ, թէլէկրաֆ միւտիրի խաչիկ էֆ. իլէ Տաաեան Ցարութիւն էֆէնտի զատէ միւտիր մուավինի Տիրան պէյին օրատա պուլունմատըգլարը սըրատա, եէվվէլ մէզքիւրը թէլէկրաֆնամէլերին արզ՝ խիւլասասընը եաբմագ իւզրէ օտասընա կէօթիւրմիշ տիր։

«Ցարութիւն էֆէնտի հազրէթլերի՝ պունատան խապէրտար օլարագ, մուամէլէի մէզքիորէյի զարիպ կէօրմիշ, վէ ճումա իրթէսի կիւնիւ մախտումընը խառէմէտէն պիրի իլէ պէրապէր Նչան էֆէնտի նէզտինէ իրսալ իլէմիշ տիր։

«Նչան էֆէնտի՝ թէլէկրաֆ օտասը քէնտիսինին թահրը իտարէսինտէ պուլունտուղունտան, եարմըշ օլտուղու մուամէլէյէ հագդը օլտուղունու վէ էվրագըն թէսլիմի մատտէսինէ կէլիճէճ, խարիճիյէ նազըրը Ամմ՝ բաշա հազրէթլերինէ միւրաճաաթ օլունմասը լիզումինի ճէվապտն սէոյլէմիշ տիր։

«Էֆէնտիի մուամիլէյինին պու իճթէսի՝ մատտէնին տահա աղըր պիր սէպեպէ մէպնի օլտուղունու հրսս իթտիրմիշ օլմասը լյա, միւմէշարը միւշարիէյհ՝ քէյֆիյէթի անլամագ վէ հյզահաթ իսթէմէք իւզրէ մախտումընը նազըր բաշա հազրէթլերինին նէզտինէ կէտնտլեր։ Յիրան պէյ՝ նազըրը միւշարիէյհէ վազու պուլան միւրաճաաթընտա, էվրագըն թէսլիմի մատտէսի իչիւն քէնտիսինին Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլերիյէ իսթիշարէ թիմէսի լազըմ կէլտիկի ճէվապընը ալմըշ տըր։

«Ցարութիւն էֆէնտի՝ պու իլզահաթա հիչ պիր մանա վէրմէյէրէք, պիզզաթ նազըր բաշա հազրէթլերի նէզտինէ ազիմէթ, վէ մոխթասար պիր միւլազաթտան սօնդրա, տօղրուճա Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլերինէ կիտիպ ուզուն պիր միւլազաթ իթտիկինի միւթէազրպէն խանէսինէ կիթմիշ տիր։

«Պու վազտա ճումա իրթէսի կիւնիւ ճերէեան խտուպ իրթէսի բազար կիւնիւ զաթը հազրէթը բատիշահի՝ միւսթէշարը միւշարիէյհի Մասպէնը հիւմայունա ճէպպ իթտիրէրէք մէսալիհը միւխթէլիֆէյէ տաիր քէնտիսինէ պազը էվրագ հէվալէ պուլորմուշ, վէ միւշարիէյհ ալտրը իրատէի Սէնկէյի տէրհալ իճրա իթմիշ իսէ տէ, Պապը Ալիյէ կիթմէմիշ տիր։

«Բազար իրթէսի կիւնիւ պազը մէսալիհը միւսթաճէլէ իչիւնմիսթէշարը միւշարիէյհ թէքբար Մապէնէ ճէպպ օլունմուշ։ վէ օրտուլը Պաշ վէքիլ տախի՝ քէնտիսինի Պապը Ալիյէ տավէթ զըմնընտա սէրայը Հիւմայունա պիր եավէր կէօնտէրմիշ տիր։ Պուէմրէ իթթիպասէն Ցարութիւն էֆէնտի Պապը Ալիյէ կիթմիշ, վէ Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլերի մէմուրիյէթինէ տէվամ իթմէսինէ իսրար պույուրմուշ իսէ տէ, Ցարութիւն էֆէնտի մախտումընա օլան հագարէթտէն տօլայը պիր թարղիյէի թամէմ թալեպ էյլէմիշ։ վէ քէյֆիյէթ էլան պու հալատ օլուպ, միւշարիէյհ տահա իսթիֆասընը կէրի ալմամըշ տըր։»

Ֆիհագիգա վագտաւ մէզքիւրէ հագգընտա պիզիմ ալտըղըմըզ մալիւմաթ տախի պունատան իպարէթի օլուպ, անճագ տիւնքի նիւսխէմիզտէ եաղտըղըմըզ վէճհէ, միւսթէշարը միւշարիէյհ հազրէթլերի իսթիֆա իթմիշ օլմայը, թարղիյէ թալեպինտէ պուլունմուշ տըր։ Լաքին թարղիյէի մէզքիւրէյի տէ, Սիմպոլը եաղտըղը կիպի, մախտումը Տիրան պէյ իչիւն իսթէմէլիպ, պու վագտատէ մագամը միւսթէշարիէէ թէրէթթիպ իտէն պիր հագարէթտէն տօլայը մագամը մէզքիւր իչիւն թարղիյէ թալեպ իթմէքտէ տիր։

—Պապը Ալիյէն վերիլէն պիր էմր իւզերինէ Տէրսաատէթ կէլէճէկինի էվվելտէ եազմըշ օլտուղու մուզ խարբութ միւտտահի ումումիսի Պոլոս էֆէնտի՝ պուլունան 1 այ էվվէլ Սթամպօլա մուվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

—Վէֆի կազէթասընըն պիր վազէթտան պէրու բասխտանէ իլանարէսի իլէ հէվէթթր մէմուրիյէի հագգընտա նէշր իթտիրի պէնտլերտէն տօլայը, նէգարէթը միւշարիէյհա՝ վէքիլը բէսմիսի Բիչատ էֆէնտի մարիֆէթիյլէ կազէթաի մէզքիւր մալիյինէ իգամէի տավա էյլէմիշ տիր։

ՍԹԱԹԻՍԹԻԳ

Սթանպօլտան Կազէթ գը Ֆրանս նամ կազէթայա կէտնտրիկով, ըսլահաթ մէսէլէսինտէն պահս խէն պիր մէքթուպտան սթիէքի փըղրայը նագլ իտէրիզ.

Ամիրլն նէշը օլունան ըռամ պիր սթաթիսթիգ ճէտվէլինէ կէօրէ, (Թուրքիատա նէշր օլունան պու կիպի էվրագլարա նէ գատար էմնիյէթ օլունապիլիրսէ, պու էվրագատա օ գատար էմնիյէթ օլունմայը տըր։) պիրէշտիրէրինտէ Լիվրօբայը ճողրաֆիա մուալիմէրի թարաֆընտան Լյամէնիսթան վէ Թուրքէրէր թարաֆընտանֆիբրասթան թապիր օլունանվանը, Էրզրում, Սիվաղ, Խարբութ, Տիարպէքիր վէ Հալեպ վիլայէթլերի 1,831,000 երքէք նուֆուսը էհալիյի հավի օլուպ, մրգտարը մէզքիւրը՝ 780,000ի Էրմէնի, 23 000ի Ռում, 251 000ի Ա. սորի, Նեստորի վէ Գաթոլիկ, 320,000ի Թուրք վէ եահոտ միլլէթը հաքիմէ, 380,000ի Քուրա վէ Եուրուք (իքի կէօշէպէ միլլէթ) վէ 76,500ի Զէրքէզ, կիւրճի, Թաթար, Եահուտի վէ սաբէ կիպի միլլը միսսիթլիֆէ տիր։

«Թէքքար իտէրէք պէտն իտէրմ.քի, բէսմի օլան պու սթաթիսթիգ ճէտվէլինէ միւսէրրահէն անայրլըտըլընա կէօրէ, Էրմէնիլէր՝ մէզքիւր 6 վիլայէթաէ էքսէրիյէթ իւզրէ տիրլեր։ Ֆիլհագիգա Քիւրտլեր՝ Էրմէնիսթանընն ճէնուպ թարաֆընտա բէք միւթաատտտ օլուպ, էկէր Սըվազ վէ Տիյարպէքիրտէն Պաղատատա վէ Պայազիտտէն Գոնիտեա գատար մէվճուտ պուլունան աշիրէթլէր թէմամըլյա թատատ օլունսա, 500 պէն խանէ եանի 2,500,000 էֆրատ պուլունուր քի, պունլարրն քեաֆֆէսի էլան զաթը Շահանէնին միւսաֆիրի պուլունան մէշհուր Շեյխ իսպէյտուլլահը նուֆուզ ու հիւքիմէթինի աղ չոգթանըլար։

«Թէքմիլ տիւնեատա պուլունան Էրմէնկիլերին մէճմուը մրգտարընը թախմինէն միւպէտերին օլան տիկէր պիր սթաթիսթիգ ճէտվէլինի տէ պուրատա տէրճ իթմէք ֆախտէն խալի տէյիլ տիր։ Բուսիա Էրմէնիսթանընտա, Դիւրճիսթանտա վէ Գավգասիանին էեալաթը սարէսինտէ միւթէմէքքին Էրմէնիլերին մրգտարը 1,100,000 նուֆուսատան իսպարէթ օլուպ, 1830 տա Բուս Էրմէնիլերինին մրգտարը 500,000ի թէճավուզ իթմէմէքտէ իսի։

«1840տան 1845է գատար Բուսիայա եէնի հիբէթլէր վուգու պուլարագ, մրգտարը մէզքիւր 800,000է պալիզ օվմուշ օլուպ, էլեեվմ 1,000,000ը թէճավուզ իթմէքտէ տիր։ 1877տէ Բուսիա օրտուսունտա 30 էրմէնի ճէնէրալը պուլունուպ, պունլարրն իքիսի եանի Լօրիս Մէլիքօֆ իլէ Տէր Ղուկասօֆ պէօյիւք պիր չէօհրէթ գազանմըշլար տըր։

«1879 վէ 1880 սէնէլէրինտէ զուհուր իտէն սէհչէթլի գըմ.ղրգտա խուսուսիյէ Էրմէնիլերտէն վէֆիյաի վուգու պուլուպ, պունլարրն մրգտարը սահիհի հէնուզ անը՝ չըլմամըշ տըր։

«Թախմին օլունտուղունա կէօրէ, թէքմիլ թիւրքիատա հէնուզ 1,800,000 Էրմէնի պուլունուպ, 300,000ի Ոթամպոլ վէ Ռումէլինէ, 720,000ի Կիլիկիա, Սուրիա վէ Քիւրիւք Ասիատա (Անատոլու) վէ 780,000ի տէ սաբէ Էրմէնիսթանտա վէ Քիւրտիսթանրն չըմալ ճիհէթինտէ միւթէմէքքին տիր։

«Մէզքիւր սթաթիսթիգ ճէտվէլինէ կէօրէ, տիւնեատա պուլունան թէքմիլ Էրմէնիլերին մրգտարը 2,970,000 նուֆուստան իպարէթ օլուպ, պունուն 70,000ի իրան իլէ Հինտիսթանտա վէ պիր գաչ երեգիս տէ Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա, Մասարիսթան վէ Մամլիքը սարբէտէ պուլունմագտա տըր։» (Ֆ-ր էֆ- Պօսֆոր)

—

Պու կիւնլերտէ Միտհաթ բաշանընն ֆիքրար իթտիկի ռիվայէթ օլունտուղունը վէ ֆգաթ պազը միւլահազաթա մէպնի պունուն ասլու էտասը օմմատրղընը պու կիւնքի Լէվանտ էեաղլյոր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էվվէլքի կիւն Ռում բաթրիգինին իսմի կիւնիւ օշմագ միւնասէպէթիյլէ, Բաթրիգ Ամեն. Ներսէս Սրբազան հազրէթլերի թարաֆընտան պէրաի թէպրիգ Ռում բաթրիգխանէսինէ իքի ռէհսապին իլէ տիկէր պիր զաթ իրսալ օլունմուշ տըր։

—

Երուսաղէմտէ Ս. Յակոբեանց վանքնտա Աստուածատուր եպիսկոպոս իլէ Յակոբեան վահան վարդապետ՝ միաբանութիւնն պիլճիւմէն նիզամաթ ու գավանտինի նագլ իտէրէք, իսթէտիքլերի կիպի իճրան մուավէլէ իթմէքտէ օլտուգլարընտան, Բաթրիգ Ամեն. Ներսէս Սրբազան հազրէթլերի՝ տիւնքի կիւն սաաթ 12 բատտէրէրինտէ Միլլէթ մէճլիսի ումումիսինտէ մուամիլէյհ Ղևոնդ վարդապետ հագգընտա իյրատ իթտիկի հիւսնիւ չահատէթի քեաֆի կէօրմէէրէք, պու տէֆա տա Գահիրէտէն Բաթրիգ Ամեն. Ներսէս Սրբազան հազրէթլերինէ պիր մէքթուպ եազմըշ վէ մուամիլեյհ Արժ. Ղևոնդ վարդապետին իրուսաղէմ իտէսինի թավսիյէ էյլէմիշ տիր։

Իչիթարիկիմիզէ կէօրէ, Արժ. Ղևոնդ վարդապետ պիր աղ նամրնա օլարագ Երուսաղէմտէ մուամիլէյհ Էրմէնիլերտէն վէֆիյաի վուգու պուլուպ, պունլարրն մրգտարը սահիհի հէնուզ անը՝ չըլմամըշ տըր։

«Թախմին օլունտուղունա կէօրէ, թէքմիլ թիւրքիատա հէնուզ 1,800,000 Էրմէնի պուլունուպ, 300,000ի Ոթամպոլ վէ Ռումէլինէ, 720,000ի Կիլիկիա, Սուրիա վէ Քիւրիւք Ասիատա (Անատոլու) վէ 780,000ի տէ սաբէ Էրմէնիսթանտա վէ Քիւրտիսթանրն չըմալ ճիհէթինտէ միւթէմէքքին տիր։

«Մէզքիւր սթաթիսթիգ ճէտվէլինէ կէօրէ, տիւնեատա պուլունան թէքմիլ Էրմէնիլերին մրգտարը 2,970,000 նուֆուստան իպարէթ օլուպ, պունուն 70,000ի իրան իլէ Հինտիսթանտա վէ պիր գաչ երեգիս տէ Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա, Մասարիսթան վէ Մամլիքը սարբէտէ պուլունմագտա տըր։» (Ֆ-ր էֆ- Պօսֆոր)

—

Պու կիւնլերտէ Միտհաթ բաշանընն ֆիքրար իթտիկի ռիվայէթ օլունտուղունը վէ ֆգաթ պազը միւլահազաթա մէպնի պունուն ասլու էտասը օմմատրղընը պու կիւնքի Լէվանտ էեաղլյոր։

—

Թահէկեան վէ մուալիմյինին ինթիխապընտա բէք զիյատէ տիգդաթ օլունտուղը կկպ, իւլումը միւխթէլիֆէ իչիւն տէ էրզապը խուսուսիյէթ (մասնագէտ) արաանընմագտա օլուպ, հաթթա պու տէֆա էրմէնիճէ Գրաբար լիսանընն երեւբէք տերլէրինէ մէյհուր նորայը Բիւզանդացի էֆէնտինին մուալիմ թային օլունմուշ օլտուղը մաեէ մէմնունյէ իշիտիրմիշ իսէ տէ, էֆէնտիի մուամիլէյհ գապուլ իտուպ իթմէէճէկինի հէնուզ իշը իթմէմիշ տիր։

—

Մաէլմէմնունյէ ալտըղըմըզխապէրէ կէօրէ, Մարաշտա միլլէթիմիզ գատրնլարընտան Ազգանուէր—Հայուհեաց ընկերութիւնը իչիւն պիր չիսպէ թէէսիս օլունմըշ տըր։

—

Թիւճարանը միւթէպէրանտէն կիւլպէնկեան Ներսէս էֆէնտինին պէօյիւք մախտումը Պատրիկ էֆէնտի պիր գաչ հաֆթա թէպտիլի ապ ու հէվա իչիւն բազար կիւնիւ Պրուսայա ազիմէթ իթմիշ տիր։

—

Իբի այ մուգատտէմ բէտերի իլէ Ռումանիա վէ Թրանսիլվանիա ճիհէթլերինէ իճրատի սէյեահաթա չըգմըշ օլան Ազգանուէր—Հայուհեաց ընկերութիւնը ընդ. ժողով պիրինճի ատենադպիրի Օ. Բիորդ Գրիտինէ Արթինօֆ էվվէլքի կիւն Սթամպօլա ավտէթ իթմիշ տիր։

—

Կէչէնտէ իւսկիւտար Ս. Խաչ քիլիսէսի մէքթէպինտէ վուգու պուլան թէվզիի միւքեաֆաթ բէսմիմնասպէթիյլէ, պունտան ագտէմ կաղէթալարտա վէլվէլէնտաղ օլան լիսան (գրաբար, աշխարհաբար) միճատէլէսի հագգընտա չակիրտան թարաֆընտան իյրատ օլունան պիր մուհավէրէտէ (տրամախօսութիւն) կէօյա Մ-ոխն սահիպը իմթիյազը ալեյհինտէ չախսիյաթճա պազը իյմալերտէ պուլունուլմուշ օլտուղու իտտասընյա իւթիւճեան կարապետ էֆէնտի՝ Երթեանն Յեսչութիւնա բրօթէսթօ իթմիշ օլմաղլա, մուամիլեյհ Յեսչութիւն մէքթէպը մէզքիւր Հոգաբարձութիւնընտան, վէ պիր գաչ կիւն սաաթրա տա Ս. Խաչ քիլիսէսի թաղխորհուրդընտան օլ պապտէ իյզահաթ թալեպ իթմիշ իտի։

Էէրէք Հոգաբարձութիւնը վէ Էէրէք թաղ. խորհուրդը վէրտիտիկի մուճիպի մէմնունյէթ ճէվապլարընա Մ-ոխին սահիպի գանի օմագ իսթէմէէրէք, խուսուսի օլարագ պազը զէվաթըն տա չէհատէթինի ալտրգտան սօնրա եէնէ գանասթ հասրլ իթմէք իսթէմէտիկի իչիւն, ալէնէն պեեան իտէրիզ քի, մէզքիւր մուհավէրէտէ Մ-ոխին չախսիյաթընա տաիր հիչ պիր իյմա եօգ տըր, վէ էկէր Երթական Յեսչութիւն բէսմէն մաթպասմըզա իչար իտէր իսէ, պիր վագթտան պէրու եազըխանէմիզ իւզերինտէ պուլունան մէզքիւր մուհավէրէյի այնէն նէշը իթմէէ հազըր վէ միւհէյյա պուլունտուղումուզու պէեան իտէրիզ։

—

Արմէնակ Միւնի էֆէնտինին էսերը գալէմի օլարագ, պու քերբէ Թիֆլիստէ Մ. Բասինեանց վէ գումգանիասընը մաթպասընտա Հայոցոտի Սուբ Լէզէ-ինը սերլեվհասը լյա պիր բիսալէ թապ ու նէշր օլունմուշ տըր։

—

Արսլանեան Ստեփան բաշա հազրէթլերինին պէօյիւք մախտումը Տօքթէօր Անտոն պէյ Արսլանեան՝ պիր աղ միւտտէթ բէտերինին նէզտինտէ իգամէթ իթմէք իւզրէ պու քէրբէ Բարիզէն գահիրէյի Մըսրը ազիմէթ իթմիշ տիր։

—

ԱՐՄԷՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԷԼԵՖԷՆՏԻԵԼ

Մաթպասմըզա իրսալ իթտիյի նիղ մէքթուպ իւզերինէ կէօրիւշ մէք իչիւն իտարէխանէմիզի թէշրիֆ պույուրմանըզը բէեա իտէրիզ

ԹՕՐԱՄԱՆ

ԲԻԻԶԱՆԴ ՔԻԶԵԱՆ

Իւշ տէօրթ կիւն էվվէլ Մ-ոխտէ իյան իթտիկի վեճճէլ, Բիւզանդ-քիզեան տիւնքի կիւն մէզքիւր կազէթատա ճումա իրթէսի կիւնքի նիւսխէմիզտէ քէնտի հագգընտա եաղտըղըմըզ ֆիզրայը այնէն թէրճէմէ իթտիքտէն սօնրա, պունա վէրէճէկի ճէվապը իւշգըսմա թագսիմ իթմիշ, վէ եէտի սիւթիւնտէ պիրինճի գըսմընը անճագ իքմալ իտէպիլմիշ տիր։

Հալ պու քի, Բիւզանդ-քիզեան պու թէրթիպպէյէ խարբըմըզա չու թէշպիհի կէթիրմէքտէ տիր. եանի նասը քի հեր մէմալիքտէ պիր գապպահաթլընը իյմը վերիւրքտէն սօնրա եաֆթասը պօյնունա թագըլըպ թէշհիրի ենղարը ալէմեան իտիտիկինտէ, արթըգ հեր խաթէտիկինի սեօյլէմէք հուրրիյէթ վէ սէլահիյէթը ֆէվգէլատասինէ մալիք պուլունուր, եօյլէ տէ Բիւզանդ-քիզեան՝ ճումա իրթէսի կիւնքի նիւսխէմիզտէ քէնտի հագգընտա վէրտիկիմիզ իլամըն եաֆթասընը տիւնքի Մ-ոխտէ այնէն տերճ իտիւպ պօյնունա թագթգտան սօնրա ալթ եանընտա տա աղղընա կէլէն հեղէնանը իթմիշ. ֆագաթ պիզ Բիւզանդ-քիզեանը 8—9 այտան պէրու թուսուղու չիֆթէլիլիք թարիգինտէն տօլայը, սըֆաթը մախսուսէսի օլմայան իճրէթլի պիրը՝ չախսպիտիկիմիզ հասէպիյլէ, թէքբար իտէրիզ քի, անրն պիր թագմ սաֆսաթա վէ միֆթէրիյաթ վէ թէնագուլարընա (հակասութիւն) ճէվապ վէրմէէ սալա թէնէզզիլ իտէմէլիզ։ Պունտան մատտա, կազէթամըզը եօյլէ պիր չախսընը հալ ու թավրընա տաիր ուզուն ուզատյա պէնտլէրլէ տօլտուրուպ, միհթերէմ օգուսլարըմըզը հագգը միւթալէա վէ գըրաաթընը զասպ իտէմէլիզ. էկէր քէնտի ալէյհինտէ վէրտիկիմիզ աֆէն իլամընը իպթալ ու ֆէսխ իտէճէք պիր տէլիլի վար իսէ, մահքէմէէ միւրաճաաթ իտէրէք, օրատա բէսմէն իսպաթ իթթսին. եօգսա ալէյհիմիզտէ միֆթէրիւեաթ վէ սաֆսաթալար եաղմագլա պօյնունա թագտըզը աֆէն եաֆթասընը չըգարամագ։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԴԱՍԸ

Մէզքիւր պանդանն գալաթա վէ Սթամպօլ ճիհէթի չիւպէլէրի՝ ալաֆրանկա սեպտեմբերին 26նճը կէլեճէք բազար իրթէսի կիւնիւ գաբալը օլաճագլար տըր։

ԿԱՂԵԹԱՃԸԼԸԳ

Ա.

Կաղեթաճըլըգ ասրըմզըն իսթիրաաթը ճեփիտէսինտէն օլմայըլ, թա 250–300 սէնէտէն պէրու Էվրօբատա զուհուր իթմիշ պիր ֆէնին իսէ տէ, պու ֆէնին էն գիյատէ ասրը հաղըրտա իլէրի կէթմիշ օլտուղու վէ թէրազդիյաթը զէմանէմիդին վէսայէթինտէն պիրի պուլունտուղու վէ ատէթա էհալինին ՝իհթիյաճաթը եէվմիյէսի սրրասընա կէչտիկի քիմսէնին ինքեար իտէմէյճէկի պիր սահիհլիք տիր զանն իտէրիզ։

Ֆիլհագիգա Էվրօբատա կաղեթալը էհալինին թա աշաղքի սընֆիլարընտան թա երիքսէք սընֆիլարընա՝ վէ հաթթա զատէկեան վէ հիւքմտարլարա գատար գրատաթ վէ միւթալէա օլունուպ, անըն հեր վէճհլէ մուճիպի իսթէֆատէսի օլտուղլարընտան, միլիոնլարճա՝ օղուլանլար պուլունմագտա վէ պու սայէտէ կաղեթալար տա իտարէի հիւքիմէթ վէ էհալի իւզէրինէ իճրաի թէսիր իտէրէք, պու իքի հէյէթին միւմաշաթքեարանէ լյֆիփ վաղկֆէ իթմէլէրինի իսթաթ ու թալսիյէտէն կէրի տուրմամագտա տըր։

Ընճագ մաթպուաթըն պէօյլէ պիր երիքսէք նուֆուզ ու թէէսիր գաղանմասը գօլայ պիր չէյ օլմայըլ, պունա մուվաֆֆագ օլմասը իչուն իյֆա իտէճէք պիր թագըմ վէղայիֆի միւքելլէֆէսի վար տըր քի, պունտա զէրրէ գատար պիր նօգսան վէ թէքեասիլի վուգուզ պուլուր իսէ, հէմ օ նուֆուզ ու թէէսիրի վէ հէմտէ լուրգ օլան գատար ու գըյմէթինի զայլ իտէր։

Էվրօբա մաթպուաթը վէղայիֆը մէգքիւրէյի հէման թէմամը յա իյֆա իթտիկի իչուն էհալի վէ հիւքիւմէթ իւզէրինտէ օնուֆուզ ու թէէսիրի իճրա իթմէքտէ վէ միլեօնլարճա օղուլանլարը պուլմագտա իսէ տէ, Թիւրքիամըզտա կաղեթաճըլըգ Էվրօբա մաթպուաթընա քեամիլէն մուղայիր պիր մէսլէքտէ պուլունտուղունտան, խուսուսիյլէ միլլէթիմիզտէ կաղեթաճըլըգ ասլա իլէրի կիթմէտիքտէն մատա, պէկլի կիւնտէն կիւնէ թենէզիալ իթմէքտէ, էհալի իւզէրինէ ասլա պիր թէէսիրի պուլունմամագտա վէ գատար ու գըյմէթի տէ միւնքէսիր օլարագ, գրատաթ ու միւթալէայէ բաղպէթ իտիլմէմէքտէ տիր։

Պալատէ զէքր իթտիկիմիզ վէճհ իսէ, պիր կաղեթա պէօյլէ պիր մուվաֆֆագէյէթէ նահի օլմագ եանի քէսպը նուֆուզ ու թէէսիր իտէրէք գատր ու իթիպարըյլա պերպաէր օգույանլարը տա չօղալմագ վէ պու սուրէթլէ մուհասիսինին մագսէտի հուսուլէ կէլէրէք, քէնտիսի՝ տէ միւսթէֆիտ օլմագ իչուն պիր թագըմ վէղայիֆին իյֆասը էլղէմ տիր։

Կաղեթաճըլըգ տիմէլէ սատէ պիր չէյ զանն իթմէմէլի տիր. էրպապը գալէմ մէյանընտա պէլքի կաղեթաճըլատան տահա զիյատէ ասրը մէսուլէյէթը մանէվիյէ թահթընա կիրէն տիկէր հիչ պիր մուհարբիր եօգ տըր։ Հեր հանկը կաղեթաճը պու մէսուլէյէթի ունութմայարագ զամիր ու վիճատանա մուվաֆրզ սուրէթտէ իճրաի վաղիֆէ իտէր իսէ, իչթէ օ կաղեթաճը իյճապաթը մէմուրիյէթինի ֆարգ իթմիշ օլուր։

Պիր մուհարբիր գալէմի ալարագ ալէմը մաթպուաթա աթըլըր։ լաքին էյլէ սալրաթըյա վէ եալընըզ կաղեթա չզգարայըմ չէվգ ու հավէսիյլէ օրթայա չըգար իսէ, հեր քէսին խանտէի իսթիհզա վէ թահգիրինէ չարբըլըրվէ չօգ կէչմէքսիզին լայզ օլմասը՝ զը մէսլէքտէն կէրի չէքիլմէեէ մէճպուր օլուր։ Պիր մէքթէպ հօճասը վէ եա մուալիմի՝ ահնեատան հէնուզ պիկապէր պիր թագըմ սրպեան վէ աթֆալ էօնիւնտէ թավր ու միչվարընատա չայանը իթիրազ վէ թահգիր պիր մուամէլէ կէօսթերմէմէէ մէճպուր օլտուղը հալտէ, կաղեթաճըլար՝ քէմմէլէթ իրմիչ վէ տիւնեանընը բէք չօգ ահվալինէ քէսպը վուգուֆի իթմիշ օլան պինէրճէ եէթիք ատէմէրէ հօճա վէ մուալիմ սայրարզվարընտան, արթըգ պունլարը օ պէօյիւք եաշտա պուլունան թալէպէ էօնիւնտէ նէ թավր ու հարէքէթտէ պուլունմայարը լազըմ կէչտիկինի թարիֆ իթմէէ հիչ պիր հաճէթ գալմազ։

Բոլիթիգ պիր կաղեթանընը թէէսիս ու իհտասընտան մագսէտ՝ հանկը էհալի մէյանընտա իսէ, օ էհալիյէ տիւնեանընը տէօրթ քէօշէսինտէն հավատիս վէրմէքտէն վէ ահվալէ կէօրէ պէնալը վէ մեգալէէր եազմագտան իպարէթ իսէ տէ, պունու պէօյլեճէ պեեան իտուպ կէչմէք՝ ատէթա պու վազիֆէի խաֆիֆլէթմէք տիմէք օլաճաղընտան, էկէր օգույանլարըմզ միւսաատէ պույուրուլար իսէ պիր աղ թաֆսիրինէ կիրիշէրէք տէրիզ քի, պիր կաղեթա պիր հավատիսի տույունճա պունուն սըհհէթ վէ ատէմը սրհհէթինի միւքին օլտուղու մէրթէպէ թահդիգ իթմէքսիզին տէրճ ու նէչրինտէն միճանէպէթ իթմէլի տիր։ Եալան վէ եա եանլըշ օլան պիր հավատիսի նէչր իտուպ տա, մուախարէն պունու թէքզիպ վէ եա թասհիհ իթմէք բէք տէ մուվֆիզը մասլահաթ տիւշմէտիկինտէն, պինապէրին պիր կաղեթա միւքեմմել վէ մունթազամ օլմագ վէ հեր քէսին էմնիյէթինի գազանմագ իչուն, թա ուղագ մահալլէրտէ միւթէմէտ մուխպիրլէրի պուլունմալը, մէմալիքի էճնէպիյէ վէ պախտէ իչուն թէէկրաֆա վէ Էվրօբա կաղեթալարընա տպօնէ եազըլմալը, վէ բարիթախթաթի վէ եախօտ նէչր օլունտըզը չէհրին հավատիսաթը իչուն տէ չայանը էմնիյէթ վէ իթիմատ հավատիսճէլէրի օլմալը տըր, էլհասլը վուգուաթ վէ հավատիսաթը բուղմէրրէ հագգընտա օգույանլարընա տօղրու մաիլիմաթ վէրմէք իչուն թէտապիրը լազըմ իթթիխազ իթմէլի տիր։

Քէզալիք պէնտ վէ մէգալէէր եազարընտա պիր կաղեթանընը մէսուլիյէթի տահա զիյատէ ազըր օլուպ, պունտա ճիտահիյէթի ասլա էլտէն պըրագմամալը, թարֆկիրլիքէ լեքետաբ օմմալը, ֆըրգալարա խըտմէթ իթմէլի, ահվալ ու վազիյէթէ կէօրէ վէ նիզամը տաիրէսինտէ լիսան գուլանընը միւնասէպէթսիզլիքտէ պուլունմամալը, տայմա հուգուգ ու մէնֆաֆիի ումումիյէլի միւտաֆէա իտէրէք, խուսուսիյէթ ու չախսիյէթի պէրթարաֆ իթմէլի, մէմուրիյնի տէվլէթ ու միլլէթին սուի խթիմալաթ վէ խաթայի սարէսինի մէյտանա չըգարըպ հէյէթը հիւքիւմէթին նաղարը տրգդաթընը ճէպ իթմէլի, հագսըզլըղը ճանսիզբարանէ մուախէղէ իտէրէք հագգ ու տալը ինֆազ ու իճրասընա սարֆը մտհասալը գալէմ իպէմէլի, էհալինին թէչէքքիյաթ վէ եարալարընը՝ մէյտանա գօյարագ, պունա չարէ վէ տէվա թէքլիֆ իթմէլի, խաթա վէ նօգսանլարընը զահիրէ չզարարագ թասհիհի իչուն էհալիյէ նասիհաթ վէրմէլի, աքլագ ու ատապընճա օլան ուղունսուղզըլարը եօղուլա վէ պիլա թահգիրաթ իսթաթ իլէ, պունլարտան քէֆեէտ վէ իճթինապ իթմէսինի թավսիյէ իլէմէլի, մուէսսասաթը խայրիյէնին պագա վէ տէվամը վէ էսպապը իւմրան վէ թէրազդիյաթը միլլէթին իսթիհսալը վէ մէարիֆ վէ սէնայի վէ թիճարէթին թէրազդիսի իչուն թէչվիգաթը միւթէմատիյէտէն կէրի տուրմամալը, վէ էլհասլը միւք ու միլլէթին խայր ու մէնֆաֆիէնէ օլարագ հէր նէ խճապ իտէր իսէ, եազմալը, նէչր իթմէլի, վազ վէրմէլի վէ պու հէյէֆի ու մագսէտը խայրտան պաչդա պիր չէյէ խրտմէթ իթմէմէլի տիր։

Էկէր պիր կաղեթա պու խաթթը խիթիդամէթի թուրթար վէ պու մէսլէքը միւսթագիմտէն այրըլմազ իսէ, վազիֆէի միւքելլէֆէսինի լայզը վէճհ իւզրէ իյֆա իթմիշ օլուր, վէ օ հալտէ հէմ քէնտիսի վէ հէմ տէ օգույան էհալի միւսթէֆիտ օլուր։ Պու տարէրէնին խարիճինտէ պիր կաղեթանընը սէլամէթ ու պագա վէ տէվամը բէք մէչքիւք տիր։

(Տէվամ)

ՍՍՈՅ ԽՆԴԻՐ

(1221 Նէմէրիյան դէվրմ)

Ենթադրենք դարձեալ թէ Թիւլպէնտեան էֆէնտին ըսած քաղաքականութիւնը դոյութիւն ունի և հարցնենք իրեն թէ մեր յօդուածին մէջ բառ մ'անգամ կա՞ր արդեօք որ անոր կամ այլ ոևէ մտացածին կամ իրական օտար քաղաքականութեան դրպատաւոր ըլլար։ Ահա՛ մեր յօդուածին այն կտորը որ Կաթողիկոսական խնդրոյն քաղաքական կողմին կը վերաբերի։ «Այդ Աթոռը պատմական անցից արդէնք է և մեր քաղաքական վիճակը կը պահանջէ որ պահպանենք զայն։ Դժուար չէ հասկնալ թէ մեր եկեղեցական վարչութեան վիճակը մեր քաղաքական վիճակէն կախում ունի, և մինչև որ վերջինը չփոխուի, անկարելի է որ առաջինը էական փոփոխութիւն կրէ։ Հետևապէս այս մասին եղած ամէն ջանք և փորձ հակառակ է էջաց բնական ընթացքին և միանգամայն վնասակար, վասն զի անհաղորդէ էերոյ արդելք կըլլայ ազգային զորձոց բարւոքման և յառաջադիմութեան։ Իրաց ներկայ վիճակին մէջ, պէտք է որ թէ՛ ի Ռուսաստան և թէ՛ ի Տաճկաստան մէյմէկ եկեղեցական գանուի որ միւռոն օծէ և եկեղեցական պաշտօնայ ձեռնադրէ, ճիշդ այնպէս ինչպէս որ Թուրքիոյ Հայերը պէտք է Պատրիարք մ'ունենան՝ անկախ ի քաղաքականին Էջմիածնի Կաթողիկոսէն։ Եթէ օր մը իրաց վիճակը այնպէս փոխուի որ այլ ևս այդպիսի երկու եկեղեցականի (Էջմիածնի և Սսոյ Կաթողիկոսաց) պէտք չմնայ, հարկաւ անոնցմէ մէկը միւսին տեղի կուտայ. բայց Հայոց ապագան այնպիսի քաղաքական յեղաշրջումներէ կախում ունի որ մեծ յանդգնութիւն կըլլայ և միանգամայն բոլորովին անօգուտ է այժմէն ենթադրութիւններ ընել թէ երկուքէն ո՞րը միւսին տեղի կրնայ տալ, կամ թէ արդեօք Հայոց ազգը պիտի ունենա՞յ երբեք այնպիսի քաղաքական վիճակ մը, յորում անոնցմէ միոյն գոյութիւնը կարենայ աւելորդ ըլլալ։»

Այս կտորին պարունակած միտքերը, ինչպէս կը տեսնեն ընթերցողք, հաւասարապէս անոնպատ են ամէն տեսակ օտար քաղաքականութեանց և նպատաւոր են միմայն այն ազգային քաղաքականութեան, որուն նպատակն է Սսոյ Կաթողիկոսութիւնը (Սսոյ և ո՛չ թէ Աղթամարայ, Թիւլպէնտեան էֆէնտիի նման պրոմաքան քաղաքագէտները միայն կրնան այդ երկու Աթոռոց մէջ եղած տարբերութիւնը չիհասկնալ) պահպանել և բարեկարգել և որուն մենք ալ 1870էն, այսինքն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին ընտրութեան թուականէն ի վեր, բոլորովին համոզմամբ ենք։ Թիւլպէնտեան էֆէնտի զիտէ հարկաւ թէ այդ քաղաքականութեան հաւատացող և հետևողները Տաճկաստանի մէջ ազգին ամենէն լուսամիտ, հեռատես և գաղղագէտ մասը կը կազմեն, և կը յուսանք որ՝ երբ Ռուսաստան երթայ՝ առիթ կունենայ ստուգելու —եթէ ի հարկէ իր անկեղծութեանը մասին պէտք եղած վստահութեանը ազդել յաջողի— թէ հոն ալ այդ քաղաքականութեան հետևողները ազգին ամենէն ընտիր և վստահութեան արժանի մասը կը կազմեն։

Թիւլպէնտեան էֆէնտի մէկ կողմէն իր ենթադրած քաղաքականութեան դոյութիւնն շշափելի կերպով հաստատելու և միւս կողմէն մեզ ուժգին հարուած մը տալու համար կըսէ. «Այս վերջինն, որպ դոյութիւնը իւր վերջին գործովքն ու արարքներովն ալ չշօշափելի ըլլալու չափ յայտնի է և ակներև, բնաւ խօսքը չընելով, սոսկ Կիլիկիոյ Աթոռոյ՝ բարձումն ուղղող կարծեցեալ քաղաքականութեան մը խրտուիլակը հաստատութեան աչաց և ուշադրութեանը ներկայացնելն՝ ազգին կրօնական և նուիրապետական ինչպէս նաև Թրքահայոց քաղաքային միութեան դէմ սպառնացող մտալուտ վտանգին առջև՝ զազգը կեղծ ու պատիր ցնորքներով քնացնելու աններելի քաղաքականութիւն մ'է, որ բոլորովին անհամաձայն և վնասակար է միանդամայն ազգային ընդհանուր շահուց և իրաւանց։»

«Վերջին գործեր և արարքներ» ըսելով Թիւլպէնտեան էֆէնտի հարկաւ «Պէրմի խնդիրը» կը հասկայ, զոր մենք իբրև մանաւոր հանգամանքներ ծանօթ ատաջ խօսաբանեալ կը նկատենք և ո՛չ թէ «որոշեալ և տեսական քաղաքականութեան մը արամաբանական հետևանք։» Այսու ամենայնիւ, ենթադրելով իսկ թէ այդ մասին Թիւլպէնտեան էֆէնտիի տեսութիւնը ուղղղ ըլլայ և մերը սխալ —զի մենք իր խորին քաղաքագիտական հմտարուվն օժտեալ ըլլալու բարերաղդութիւնը չունինք— նա դարձեալ իրաւունք չունէր մեզի դէմ այդ ոտէֆէշոպան —ուրիշ անուն չենք ուզեր տալ— յարձակումն ընելու, վասն զի մենք մեր յօդուածին մէջ հետևեալ խորհրդածութիւնն ըրած էինք. «Մենք կատարեալ հաւատ ունինք թէ բարեխնամ կառավարութիւնն ալ կը համոզուի թէ պէրմի խնդրոյն մէջ անմեղան համակրութիւններն ու հակակրութիւնները չէն կրծոր օգտակար ուղղեցոյց ըլլալ, և թէ ինչպէս իրեն հպատակ Հայ ժողովրդեան օգուտը՝ նոյնպէս և իր քաղաքականութիւնը կը պահանջեն որ Պօլսոյ Պատրիարքարանի և Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան յարաբերութիւններն գէրեանց նախկին էջեմէն դէպ պահպանուին անվնաս։» Ի՞նչ լեղուաւ խօսելու է արդեօք որ Թիւլպէնտեան էֆէնտիի նման նէրքոս քաղաքագէտները կարող ըլլան ըսած դ հասկնալու։

Գալով «ազգը քնացնելու քաղաքականութեան» կէտին՝ կըսենք. Այո՛, «ազգը կեղծ ու պատիր ցնորքներով քնացնելն,» և մենք կը յաւելունք՝ անոր նէրքին և էրկոն բարեկարգութեանն և յառաջադիմութեանը միայն արտաքուստ բարեկամ, իսկ ներքուստ թշնամի կամ բոլորովին անփոյթ ըլլալը յիրաւի աններելի քաղաքականութիւն է. բայց մեր յօդուածն ալ ծայրէ ի ծայր ճիշդ այդպիսի քաղաքականութեան մը ազդային շահուց և իրաւանց վնասակար և անհամաձայն ըլլալուն դէմ բողոք մ'էր։ Գուցէ Թիւլպէնտեան էֆէնտի կարող չըլլայ կամ չուզէ այսպիսի հաւանցի կամ թերի տեղեկութիւններ հասկնալու, բայց նոյն իսկ իր պաշտպանել կարծած կամ կեղծած ազգային շահերը կը պահանջեն որ այս մասին առ այժմ աւելի մէկին բացատրութիւններ տալէ ձեռնպահ ըլլանք...։

***

Թիւլպէնտեան էֆէնտի իր քաղաքական տեսութիւնը աւարտելէ ետք՝ վերստին ձեռք կառնու մեր յօդուածը և կըսէ. «Այն խնդրոյն վրայ Իրէքճեան էֆէնտիի գրած յօդուածոյն մէջ բնաւ ո և է կարգաւորութիւն մը, և խնդրոյն այժմու կարևոր մասունքը բաղկացնող իրարմէ տարբեր կէտերուն ճշգրիտ մէկ բաժանումը չտեսնուելէն՝ ներելի կը լինի հետևցնել թէ Իրէքճեան էֆէնտի բոլորովին անգէտ է այն յարակից պարագաներուն և իրողութեանց, որովք կը ներկայանայ մեզ խնդիրն այսօր, և թէ բոլորովին նիւթոյն անգիտութեամբը գրած է ինչ որ գրեր է, —չըսելու համար թէ իւր այդ յօդուածովը Սսոյ Կաթողիկոսին անարգարանալի պահանջմանցը նպաստաւոր ծառայութիւն մ'ըրած ըլլալու նպատակաւ գրած ըլլայ զայդ, և կամ Սսոյ Կաթողիկոսին այժմու յարուցած խնդիրն նոր և յարմար առիթ մը համարած լինի ինքը՝ Էջմիածնայ Վեհ. Կաթողիկոսին դէմ տարիներէ ի վեր իւր սնուցած և ամենուն ծանօթ անձնական հակակրութեան կամ տեսութեանը վրէժխնդրական նորոգ գոհացում մ'ալ տալու համար։»

Թիւլպէնտեան էֆէնտիի մեր յօդուածի թերութեանց մասին ըսածները ծիծաղելի կը շարժեն, իսկ մեր անձնական նպատակին նկատմամբ ըսածները զզուանք և արհամարանք կ'ազդեն։ Մեր յօդուածին մէջ ո՛չ միայն բառ մ'անգամ ըսած չէինք ի նպաստ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին անարգարանալի պահանջմանցը, այլ ընդհակառակն առաջարկած էինք որ «եթէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսն փիր և Պատրիարքարանի յարաբերութեանց ԱՆՓՈՓՈՒՄ մը նալուն ԶԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻ . . . և ուրիշ այնպէս պահանջումներ ընէ որք Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Ազգային ժողովէն վաւերանալէն առաջ ունեցած իրաւասութեան սահմանն ԸՆԴՍԱՐՁԱԿԵԼՈՒ ՆԿՐՏԻՆ՝» վարչութիւնը պէտք է անմիջապէս խնդիրը Ազգ. ժողովոյ ներկայէ, որպէս զի ինչպարտանարարանէն ազգայ։» Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին մասուցած ծառայութեանս մասին այսչափ, իսկ Էջմիածնի Կաթողիկոսին դէմ ըրած վրէժխնդրութեանս մասին կատարեալ հանդարտութեամբ խղճի կը յայտարարենք թէ մենք երբէք Նորին Վեհափառութեան դէմ անձնական հակակրութիւն կամ տեսութիւն չենք ունեցած և դրելէ ալ չէր որ ունենայինք Մենք Նորին Վեհափառութիւնը ապաչէն անգամ պատիւ ունեցած եմք տեսնել ի Փեթերսպուրկ, 1868ին. անկէ առաջ ո՛չ զինքը կը ճանաչէինք և ոչ իր գործոցը վրայ գաղափար ունէինք։ Փեթերսպուրկ գտնուած միջոցին քանի անգամ որ առիթ ունեցանք տեսակցիլ Նորին Վեհափառութեան հետ՝ միշտ հայրական սիրով ընդունեց մեզ, և իրեն յանձնարարած քանի մը գրութիւններն ընելուս համար ալ՝ իր օրհնութիւնը շնորհեց։ Անկէ ետք այլ ևս բնաւ առիթ չունեցանք Նորին Վեհափառութեանը հետ տեսնուելու պատիւն ունենալ։ 1869ին Պօլիս եկանք և 1870ին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան խնդրոյն վճռաբանութեանը մասնակցեցանք իբրև երեսփոխան. խօսածներս Ազգ. ժողովոյ ատենադրութեանց մէջ են, ամէն ոք կրնայ տեսնել թէ վիճաբանութեանց միջոցին՝ հակառակ ինձ դէմ եղած յախտուն յարձակմանց՝ բառ մը անգամ չեմ արտասանած որ հակակրութիւն կամ տեսութիւն ցոյց տայ. վերջին յօդուածնիս ալ հրապարակն է, ընթերցողք կրնան կարդալ զայն և Թիւլպէնտեան էֆէնտիի խօսքերուն արժէքը հասկնալ, եթէ արդէն չեն գիտեր . . . Թիւլպէնտեան էֆէնտիին դժուար է ի հարկէ հասկնալ թէ մարդ մը առանց ուրիշի մը դէմ անձնական հակակրութիւն և տեսութիւն ունենալու կամ նոյն իսկ հակառակ իր բարեկամական զգացմանցը՝ անոր ընթացքը քննադատէ։ Բարեբաղդաբար կը գտնուին այդ տեսակ մարդիկ, և մեզ քիչ մը մտէն ճանչցողները գիտեն թէ մենք ալ դժբաղդաբար այդ դասուն կը պատկանինք։

(Շարունակելի)

ՆՈՒԹԳ

Երզնկեանտա օրտու միւշիրիլի զէվաթը մուաղամամի տարէրէն Ս. Ներսէսեան մէքթէպինի թէչրիճիէրի միանապէպէլի չակիրտանան պիրինին իյրատ իթտիկի նուքթը՝ տիւնքի նիւխէմիզտէ վատ իթտիկիմիզ վէճհէ, պէր վէճհը աթի այնէն նագլ իտէրիզ։

Տէվլէթու էֆէնտիմ հաղրէթլէրի Սուլթանը թէպաարէրվէր էֆէնտիմիզ Բաթիչահըմըզ Ապտիլ Համիտ Խանը Ղանի հաղրէթլէրինին իրատէի բէտերանէ վէ թէպաարէրվերանէսինի պիթթէմամ մէվգբի իճրայէ վաղ իտէն զաթը մէքեարիմբքիաթը ալիլէրինին, սայէի մէարիֆվայէի Ղալթանաթը Ծէնիյէտէ վէ զաթըմէարիֆբէրիլէրինին հիւսանի հիմմէթ վէ զայրէթի իլէ իքթիսապը իւլում ու մէարիֆ գաղիլէսինէ վէ էմրը թաալիմ ու թէրպիյէէ բուզ ու չէպ մէչղուլ օլան վէ էրմէնի միլլէթի աճիզ գուլլարը աթֆալընտան պուլունան գըրգ նէֆէր ֆագիր իւլ հալ էյթամ՝ ու սիւպհանէն չու թաալիմկեահընը պիզզաթ թէչրիֆէ բաղպէթ պույուրմալարը թէչէքքիւրինէն պիլքիւլիյէ աճիզ վէ տերունը տիլլերիմիզտէ հրսս իյլէտիկիմիզ մէմնունիյէթ վէ մահզուղլէթը ազիմէնին թարիֆ ու պէեանը խուսուսու, իգթիտարը լնսանը աճիզանէմիզին խարիճինտէ պուլունտուղունու պիլ իգրար, չունու եալընըզ բիչնաղարը ալիլէրինէ վաղ իթմէյէ միւթէճասըը օլուրուզ քի, տէվլէթլու ե. ֆէնտիմ, զաթը մէարիֆբէրվէրիլէրինին իչպու թէչրիֆի մէսէրբէթպախշասը՝ պիւթիւն էրմէնիան միլլէթին թէչէքքիւրաթը ազիմէ վէ հրսսիյաթը նիյմէթշինասիլէրինի մուճիպ օլուպ գուլլաը աճիզանէմիզտէ պի մահվ գալաճաղընատ մատատ, թէվրիսի միլլէթիզէ չու մանասթըրըմզըն գայտ տէֆթէրի միչրի ալիչան սէվկէթլու նաֆրզ բաշա հաղրէթլէրինին վէ մայէթլէրինտէ պուլունան տէօրտունճի օրտուի Հիւմայուն գօմանատան բաշալար հաղարաթընը վէ պէյ էֆէնտիլէրին թէչրիֆի մէալի բէտիֆինի ասրրատան ասրրա իդգբար իտէճէքլեր տիր։ զիրա սիզլէր, տէվլէթլու էֆէնտիմ, իչպու եէվմը մէսուտտէ չու գուտումը մէյմէնէթ լիւզումընըզա չէվքէթու Բաթիչահըմըզ էֆէնտիմիզին ավաթբիֆ ալիկէի միւլքարի վէ նազարը մէրահիմասարը թաճտարի վէ պիլասասա էրմէնիան միլլէթի գուլլարը իւզէրինէ օլան հիմայէի սէնիյէ վէ թէվֆէճճիւհաթը մէալիյաթը Շահանէսինի մէքթէպի աճիզանէմիզին գարու սընատան իչէրի ճէլպ իտէրսինիզ։

Ճէմիլիւզղիքը աթաարըմզ թախթը ալիպախթը Օսմանիյէէ բէյտերբէյ ճիւլուս պույուրան պիլ ճիւմլէ սէլաթինը Օսմանիյէ հազարաթընա հիւսնիւ թէպախիյէթ վէ սէվկէթը Սէնիյէ վէ մէմալիքը Օսմանիյէէ ղատագաթ ու իսթիգամէթի իւզրէ հիւսնիւ խըտմէթ իթմէյի պիզէ վատիյէթ, վէ գուլլարընը էպատնէճէտ պէզիլէճէ թալիմ ու թէրպիյէ իթմիշ օլտուղլարընտան, հուզուրը մէալի մէվֆիզը միչիրանէլէրինտէ պուլունան աթֆալ ու սիւպհան գուլլարընը տախի պու նիյէթը խայրայէթլէ պուրատա թէճէմմիւ իթմիշ, վէ թէքմիլէն պէչիւզ ֆէնէլէր աթալարըմզընը հիւսնիւ խըտմէթ իթտիքլերի թախթը ալի պախթը Օսմանիյէ պիզէր տատ. խի խըտմէթ իթմէք արզու վէ էմէլիյէ կիճէ վէ կիւնտիւզ սէրմայէի էվգաթը ազիզէի աճիզանէմիզի խթիհսալը իւլումու ֆիւնունն գազիյէսինէ սարֆ ու հասրիլի էլէրուտէ էճբատը միւթէմատինէ վէ նաֆիյատէն օլապ, տէվլէթ ու միլլէթիմիզէ հիւսնի խըտմէթ իթմէք արզուի աճիզանէմիզի մէվգբի իճրայէ վաղ իթմէճէ չալըշմագտալը։ Պինանէն ալէյհ զաթը ալիլէրինին չու թէչրիֆի բէտերանէլէրի՝ էրմէնիան միլլէթի աճիզ գուլլարընըզն պիլա ֆարգ խագանը տէվլէթը Ալիյէ էվլատլարը օլտուգլարը քէֆիալէթը ազիմէսինի տերէօհտէ իյլէմիշ օլտուղունտան, թախթը ալի պախթը Օսմանիյէ էզաիլ ու ճան մէրպութ օլտուղումուզուն հրսսիյաթը մէմտուհէ վէ խալիսէսի կիճէտիքճէ թէրազգը իտուպ հնինի սապավէթիմիզէն պէտ իլէ սահիպի վահիպիմիզ օլան օլ տէվլէթը Ալիյէի մէրհամէթլիսաթէրի՝ վէ թէպաարէրվէրի սէվմէք վէ էլիմիզտէն կէլէն հիւսնիւ խըտմէթի էտտա ու խյֆա իթմէք վաղիֆէի մուգատտէսիմիզտէն օլտուղունու տէրիսաթը իտէր վէ օլ էճիլտէն կիճէ վէ կիւնտիւզ տուտի ֆիզունիի էյամը էօմրը Շէհրիյարի իլէ մէշղուլ օլտուրուզ։

Իմտի, հեր վագթ ու զէմանտէ նիամը քէսերէ վէ ավաթբիզը սէնիյէսի իլէ բէրվէրատ օլակէմիզ Էրմէնիան միլլէթի աճիզ գուլլարի պունճա ինայէթ վէ մէրհամէթի Շահանէսինէ մուգատիլ պաչդա պիր չէյ իտէմէեուզ անճագ ճէնապը խալիգի մութլագ թէալա վէ թէգատտէս հաղրէթլէրինտէն օլ խագանը մէրհամէթքիւսաթէր վէ թէպաարէրվէրին սայէի մէրհամէթվայէի Շահանէսինէ սէնինի քէսերէ մէֆարիգի քէաֆիֆէի էման իւզրէ սայէպան պուեուրմասընը թէմէնինի իյլէրիզ։

Բաղպիմիզ հաղրէթլէրի՝ սէպէպի խթիրահաթ վէ սէատէթի

պիլիսիմէ թէպտա օլան տէվլէթ-լու, մեհմէտպէթլու, չէվքէթլու բա-տիշահրմըզ Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Խանը Սանի էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին զաթը նատիրէթ իւլ սրֆաթը Հիւմայունլէրինի է-բիքէի խիլաֆէթի Ահմէտիէ վէ Օսմանիյէտէ պիքէմլը սրհհէթ ու սէֆա թագրիր ու թէյեիտ պուեուրսուն, ամի՞ն։

Իրատէի մերահիմատէի Շահա-նէսինի քէմալը սայ ու զայրէթլէ իճրա իտէն տէօրտիւնճիւ օրտուի Հիւմայուն միւշիրի ալիշանը տէվ-լէթլու Նաֆիզ բաշա հազրէթլէ-րինին էսմը ազիզլէրինի բուզէֆ-զուն վէ սէֆատէթ ու իգպալը թէզեիտ պուեուրսուն, ամի՞ն։

Յէօրտիւնճիւ օրտուի Հիւմա-յուն բէյսի բաշա հազրէթլէրինէ վէ էրքանը հարպ բէյսի բաշա հազրէթլէրինէ վէ գօմանտան բա-շալար հազարաթլնա վէ քանֆ-ֆէի զաղրթանը ասքէրիյէ վէ ա-սքիրը օսմանիյէյէ նիամը միթ-նէվիա իհսան պուեուրսուն, ամի՞ն։

Քէզալիք միլքիէ միթէսար-բիքը բաշա հազրէթլէրինէ վէ հաքիմ վէ պիլիմիէ մէմուրիյ-նին տէվլէթը օսմանիյէյէ էյեամը պէհիրէ վէ նիամը վաֆիրէ իհսան պույուրսուն, ամի՞ն։

ՆԵՐՍԷՍ Ց. ՑԱԿՈՐԵԱՆ

Շուէյրէ Ս. Ներսէսեան մէթրէպէ

սէնէ 1881 օգոստ. 24

Էնդրէեան Ս. Ներսէսեան վանէ

ԿՐԿՆԱՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

Իսկիւտարտան Թորգոմեան Պօղոս էֆէնտի Թարաֆընտան կը-բօնային Ատեանա խիթապէն մաթ-պասմըզա իրսալ օլունան աթիտէ-քի մէքթուպը Ազգ. Վարչութիւ-նըն նազարը տիգգաթընա հէվա-լէ իտէրէք, Բուսմար Թարաֆընտ-ան էօթէտէն պէրու իճրա իտիլէն չու ուշունսուզ հարէքէթէ սերիան պիր թէտպիր տուշունիւ-լեա ԷԹԹԻԼԱԶ իտիլմէսինէ ինթի-զար իտէրիզ.

. . . Խմբագիր

Շնորհապարտ ոգուով կը պար-տաւորիմ դարձեալ դիմել ձեր ծանուցեալ ազգասիրութեան, որ ինչպէս ուրիշ ատեններ նոյնպէս և այս առթիւ հաճիք հրատարա-կել պատուական թերթիդ միջո-ցաւ հետևեալ երկտող, ուղղեալ առ պատուական Սուրբ Հարս կրօնային ատենի Ազգ. կեդրոնա-կան վարչութեան։

Պատուական Հա՛րք

Մի քանի օր առաջ Իսկիւտար Նոր—Թաղի Ցունաց «Եղիա մարգարէ» կոչուած եկեղեցւոյ մէջ, Ցունաց քա-հանայական դասը իւր անդերող և մա-լեռանդ սովորութեան համեմատ Հա-յաստանեայց եկեղեցւոյ հօթն սրբա-զան խորհրդոց միոյն, այն է Մկր-տութեան խորհրդոյ դէմ կանոնաւոր-եալ (սիսթէմաթիք) նախատական հա-րուած մը տուաւ Հայ կոչուած հիւղ մը գոչոտ խօթեալ և կրկնամկրտելով որուն համար այն ատեն նամակ մը ուղղեցի առ Մեծ. Տիմիթրաքի էֆ. Զօլաքիտէս թարգմանիչն 'ի Ցոյն լեզու Հայաստանեայց Սբ. Մկրտութեան խորհրդոյ, նպատակ ունենալով յաւէտ Ցունաց կղերին սոյն խիզգական ա-բարքը հրատարակել քան թէ Մեծ. Թարգմանչէն պատասխան մը յուսալ։

Անշուշտ, Սրբազան Հարք, զուք ալ կարդացիք յիշեալ նամակը և ըստ որում Հայաստանեայց ուղղափառ ե-կեղեցւոյ հովիւք, ինչպէս իմն և բա-լոր Հայոց նոյնպէս և ձեր արիւնը ե-ռալ սկսաւ յոյն կղերին 'ի գործ դրած այս միջնադարեան սրարքին համար ընդդէմ մեր պաշտելի և նուիրական Սբ. Մկրտութեան խորհրդոյ ոգւոյն որոյ դրօշմը Քրիստոնէութեան առա-ջին դարէն սկսեալ գՀայաստան ընդ հուր, ընդ սուր և ընդ բազմադիմի յունական արարուածս անցնելով բե-բաւ հասոյց մեզ անվտանգ ինն եւտա-սանեորդ դարաշրջանը, որոյ շը-նորհիւ այսօր լուսաւորեալն Եւրոպա ճանաչեց մեր ալեւոր ազգը և որոյ շը-նորհիւ Հայկական խնդիրը գոյութիւն առած է այժմ. ի՞նչ ըրիք, պատուա-կան Հարք, մեր սյս սրբազնասուրբ խորհրդոյ պատիւը փրկելու համար յունաց անուղղայ կղերին ձեռքէն, պի-տի թողո՞ւք որ այս անկուր նախատին-քըն ալ իւր նախորդաց նման ի մոռա-ցութեան թաղուի. գրեցի՞ք, բացատ-րութիւն պահանջեցի՞ք, բողոքեցի՞ք Ցունաց կղերին այս արարքին դէմ, ը ղհամայն Քրիստոնէութիւն կ'խառ-վեցնէ, ինչպէս տեղւոյս Եւրոպական թերթք ալ այդ դէպքը յիշեցին. կ'ցա-ւիմ սակայն ըսել որ դուք տակաւին անփոյթ կեցած էք. եթէ այս մասին բան մը ըրիք, հրատարակեցէք, եթէ չըրիք, ձեռնարկեցէք, քանզի ձեզ կ'վայելէ մեր սուրբ եկեղեցւոյ պա-տիւը պաշտպանել, ըստ որում նորա հովիւները. հարկ անհրաժիշտ է որ այս խնդիրը յուշեմք և աշխատիմք, որ միանգամ ընդ միշտ զմեզ բազմա-դիմի արկածներուն մէջէն անցնելով սոյն խաղաղ դարը բերող հաստնող Սբ. Եկեղեցւոյս դէմ յունական կղե-րին տուած անխիղճ հարուածին և նախատանաց առաջն առնուելով նո-րա պատիւը փրկուի. Թերևս արար-կուի թէ՝ նոքա պիտի ուղղուին, բայց մեք պարտիմք բողոքել այնչափ ատեն որչափ ատեն որ նոքա կրկնեն սոյն անվայել ընթացքը։

Ցուսամք պատուական Հարք, և մաղթեմք որ այս երկրորդ գիրս ալ չմնայ, ՁԱՅՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ ՑԱՆԱՊԱ-ՏԻ։

Պ. Ց. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Իսկիւտար Նոր-Թաղ

9/21 սեպտեմբեր

ԻՂՁ

Առ Պ. Տօք. Կոպէրնիկ Հիւնքէարպէ-յէնտի վկայեալ 'ի բժշկական Հա-մալսարանէն Փարիզու

Յարգոյ և սիրելի Բարեկամ,

Հերուն՝ վարժարանական շըր-ջանիդ վախճանն հասած՝ երբ Տօքտորական ճառիւդ հրաժեշտ կուտայիր աշակերտաց խմբին, քո վարպետը գիտնականաց գիտնա-կան անմահն Գօլ Պրօքա, ճառիդ մէջ ըրած նորանոր աշխատու-թեանցդ վրայ դմայլած՝ սա խօս-քըն ըսաւ քեզ. «Պարոն, աւաւսիկ աշակերտական աշխատութեանցդ գեղեցիկ պտուղը կը քաղես այ-սօր և ընդ հուպ կը մտնաս և Դու Տօքտորական բարձր ասպա-րէզը. կը շնորհաւորեմ քո վաս-տակը, մաքո՛ր հոն, ուր վարպետ-ներդ առաջնորդեցին քեզ տա-բիներէ 'ի վեր. յուսամ թէ հըմ-տութեամբդ և ճարտարութեամ-բդ ասպարիզիդ փայլն և փարի-զու բժշկական վարժարանին պա-տիւը կը լինիս։»

Իբր հանդիսատես քո վերջին քննութեան, Պրօքաի այս խօսքը լսեցի ես, ինձ աշակերտակից հայազգի և օտարազգի բարեկա-մաց հետ. այսօր՝ այդ խօսքին կատարման օրինակն ալ տեսի ես, երբ ուրբաթօրեայ հիւանդանոցդ ներկայ լինելու պատիւն ունեցայ 'ի քէն.։

Տեսայ աչօքս, որ թէպէտ նո-բածիլ ծաղիկ մը դու, ասպարէ-զիդ մէջ, այլ որպէս բազմամեայ փորձառու մի բժիշկ, փարիզեան վարպետաց օրինակը յանձին կը կրեիր և երիտասարդական աշ-խուժիդդ հակառակ՝ երկայնամ-տութեամբ ունկն կը դնեիր մէն-մի հիւանդաց և հարկ եղած դարմանն և խորհուրդն անձնուի-րաբար կուտայիր այն բազմա-թիւ ախտաւորաց՝ զորս աղքա-տութիւնն և կարօտը ժողոված էր, քո բազմաղիտից ձրի խնա-մարանին մէջ։

Իւր ճարտարութեան հետ այս պէտք է լինի բժշկի մը գլխաւոր հանգամանքը. Բարեբարի խիղճ և «ընչ-«էր» որոց մի գեղեցիկ օրի-նակն ես դու։

Արդէն փարիզու Բասսի թաղը գովեստիւք կը պատմէր քո ճար-տարութիւնն և ազնուութիւնը. ուրախ եմ որ այսօր ալ քո ազգա-յին տունը նոյն գովեստիւք գքեզ կը հռչակէ։

Ծանր են գուցէ առաջին քայ-լերդ բայց մեծ է կոչումդ. ծանր է բժշկին պարտականութիւնը, պարտականութիւն լինել մարդկային կենաց. համայն և վսեմ է սակայն իւր նը-պատակը՝ ուր արհեստ և դիտու-թիւն ձեռն ի ձեռն միշտ կը դոր-ծեն, մի՛ վհատիր բնաւ, մեր մե-ջը արժանեաց յարգը ճանչցողներ քիչ կան, քեզ նման ճարտարներէ զիրկ չէ ազգը. սակայն ո՞տայր թէ ժողովուրդը ճանչնար զանոնք, զարժանիս գնահատելու ուսումը լաւ սորվէր, ճանչնար իւր պար-տիքն առ բժիշկս, ճանչնար բը-ժիշկն և դեղագործը, մին իւր պաշտօնին մէջ, միւսն իւր սահ-մանին մէջ և ռամիկ մոլեռան-դութեանց չի հաւատալով, բժշ-կական անուան տակ ծածկուած և բժշկական արուեստին ստուե-րած եղող, խումբ մը ընդվայրա-բան չափաղանցից ունկն չի դնէր։

Ընդ նմին և ո՞տայր թէ քեզ նման, իրենց ազնուականութեամ-բըն և ուսումնասիրութեամբն համբաւեալ բժշկաց օրինակին հե-տեւէին և ամեն համարուեստ գիտնային սակաւ ինչ գութ ու-նենալ, պորտաբոյծ չհամարձեր չը լինէին. ճանչնա՞ր ամէն ոք իւր աստիճանն և պատիւը, չի հպար-տանա՞ր բնաւ, գիտնա՞ր ուսում-նասիրել և իւր փորձառութեանց կրթութեանը փոյթ տանէր. համ-բակ բժիշկը երախտագէտ միշտ գտնուէր փորձառու և հմուտ բը-ժիշկին և վերջապէս ընկեր դիւր ընկերն յարգել գիտնար անա-խանձ։

Բարեկարգութիւնք հեռի պի-տի չիլինին թէ ձեզ նման ու-սումնական բժշկաց թիւը չատնայ օր յաւուր։

Ցուսալի է թէ քո թողած վար-ժարանին մէջ աշխատող արդի Հայ ուսանողութիւնը քո օրինա-կին դէպ միշտ պիտի կրթի և ազգային երևելի բժշկաց հետ և դու քո ճարտարութեամբն և ու-սումնական լառաջադիմութեամբ Հայկական բժշկականութեան պարծանք պիտի լինիս,

Զոր կը մաղթէ քեզ միշտ ապա-գայ համարուեստ բարեկամ քո

ՎԱՀՐԱՄ Ց. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Աշխէրբ Բժշկական համալսարանին Փարիզ—

Իսկիւտար 9. Պօլսոյ

10 Սեպտ. 1881

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Էտիրնէ վիլայէթի աշար վէ աղ-նամ նէզարէթի՝ բիւթպէի սանիյէ սրնիքը սանիսիյլէ Գասթամունի ա-շար վէ աղնամ նազրը սապրգ Մուհիէտտին պէյէ,

Գասթամունի աշար վէ աղնամ նէզարէթի՝ Իզմիտ աշար վէ աղ-նամ միւտիրիյէթինէ պուլունան Զիւհտի պէյէ,

Վօլոս գայմագամը Մէհմէտ Ֆազը պէյէ բիւթպէի սանիյէ սրնիքը սանիսի թէվճիհ պույրուլ-մուշ տրը։

Լէվազիմաթը ասքէրիյէ տաբ-էսինտէ միւսթախտէմ (Ալէմանի-ալը) Մ. Ֆօն Շիկէնէ իւշունճիւ բիւթպէ մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տրը,

Քէզալիք Եունանա թէրք օլու-նան եէնի շէհիր վէ սահր մահալ-լէր իսլամ եշրաֆ վէ միթէպէ-բանընտան վէ մէմուրիյը մահալ-լիյէտէն պիր խայը զէվաթա բիւթպէի սանիյէ սրնիքը միթէ-մայիզի իլէ տէօրտիւնճիւ վէ պէ-շինճի բիւթպէ մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՄԻԻԹԷՖԷՐԻԴԱ

Տիւնքի Լէվանդէն պէեանընա կէօրէ, Պանտրմա ճիվարընտա կէչէն բաշար կիւնիւ մուճիպը թէ-լաշ պիր ճինայէթ վուգու պուլ-մուշ տրը։ Շէյլէ քի, օրալարտա չէրչիլիք իթմէքտէ պուլունան Եորկի Նամընտա պիր Բումըն ճէպէ-տի իլէ պունուն էօլտիւրտիւկիւ պիր զաղթիյէնին նաչէսի տիկէր 3 զաղթիյէ թարաֆընտան Պանտրը-մայա կէթիրիլիպ, պունլարը բի-վայէթինէ կէօրէ, մէրգում Եոր-կկէ եօլտա թէզբէրէ ուօրտուգլա-ըընտա, սիւալլէրինէ ճէվապ վէր-մէեէրէք սիլահա տավրանմիշ, վէ ըէֆիգլէրինտէն պիրինի թէլէֆ իթմիշ օլտուղունտան, քէնտիլէ-րի տէ մէրգումը մուգապէլէի պիմիսլ իլէ թէլէֆ իթմիշլէր տիր։

Լէէնդ՝ պու վագտայը նագլիթ-տիքտէն ասնրա, պէր վէճճը աթի պիր միւթալէատա պուլունմագտա տրը։

«Պու բիվայէթ՝ զաղթիյէլէրին բիվայէթի օլուպ, միւթէվէֆանքն տուտաղլարը տա էպէտի գաբան-մըշ օլտուղունտան, բիվայէթը մէղքիւրէյէ եալնըզ ագը սէլիմ իլէ իթիրազ օլունապիլիր։ Ատ պիր եայա եօլճունուն պիրինճի օլարագ աթէշ իթմէսի վէ պու սուրէթլէ զաղրը միւսավի պիր գավկանքն վուգուրնա սէպէպ օլ-մասը աչըգտան աչըղա ինանըլ-մաղ պիր քէյֆիյէթ կէօրիւնիր։ Եօրկինին՝ գուրթուլուշ իւմիտի օլմասըզընը կէօրէրէք, մէյուսա-նէ պիր միւտաֆաատա պուլուն-մասընա չիւպհէ իթմէք բէք տէ քէրը ագիլ տէյիլ տիր։ Իւղէ-րինտէ մէքթուպ վէ միւխթէլիֆ քէազրլարլա պէրապէր 500 լիրա պուլունտուղու զանն օլունան Եոր-կինին ճէսէտինտէն այագ գապը իլէ չօրապլարը վարընճայա գա-տար սոյուլմուշ օլտուղունա պա-գըլըը իսէ, էմինյէթը ումումիյէ-նին մուհաֆազասընա ըմէմուր ֆարդ օլունանլարը՝ տեօյիւշիւք տանըշըգլա պու գաթլէ գարար վերմիշ օլտուգլարընա չիւպհէ իտիլէպիլիր։»

—

Զաթը հազրէթը Շեհրիյարի՝ Նօրտէնֆէլտ ուսուլինտէ օլան թօր միւճիալէրի վէքիլի պուլու-նան Մ. Կիւսթավ Բուսա իւշիւն-ճիւ բիւթպէտէն վէ մէզբիւր թօ-բուն ասըլ մուճիտի Մ. Ժ. Նօր-տէնֆէլտ տախի իքինճի բիւթ-պէտէն պիրը գրթա Մէճիտիյէ նիշանը իհսան պույրումուշլար տրը։

—

Միւճթէմէի Ամերիգա բէյսը ճիւմհուրընն վէֆաթընտան նա-չի, ինկիլթերրա էլչիսի լորտ Ցիւֆրին իլէ մատամը չարչէն-պիհ կիճէսի Մատամ Սալսմն Ֆէրնանտէզ թարաֆընտան վէրի-լէն պալտա հազրը պուլունմա-մըշլար տրը։

—

Բարիզ Օսմանլը սէֆիրի Էսատ բաշա հազրէթլէրի՝ զաթը հազ-րէթը Բատիշահինին Սրանիա գը-բալընա իթա պույուրտուգլարը մուրասսա Օսմանէ նիշանընն պէօ-եիւք գօրտօնընը գրալ Ալֆոնսա թեսլիմ իթմէք իւզրէ Մատրիտէ ազիմէթ իթմէկէ էմր ալմշլ տրը։

—

Մանասթըրտան Լէվանդա եա-զըլըզընա կէօրէ, վիլայէթը մէղ-քիւրէ տախիլինտէ պիր հայտուտ չէթէսի՝ Թուժէլի Նամ գարիյէ իւղէրինէ հիւճում իտէրէք, 3 խրիսթիյան տաղա աչըրմըշ տրը։ Պունլարըն պիրի՝ նասըլսա հայ-տուտլարը էլինտէն գաչըպ գաս-թօրիա չէհրինէ կիթտիկինտէ, նասըլ ֆիրար իթտիկինէ թահ-գիգ իչիւն ալաշ ու կիրիֆթ օ-լունմուշ տրը։

Ախիրէն Մանասթըրտան խա-պէր ալընտըզընա կէօրէ, Գալ-եէրօ, Գաթարաչիա, վէ Գարա-նաում Նամ սէրկէրտէլէրին չէթէ-լէրի՝ Գուրէթթա գաղասընտան կէչտիքլէրինտէ, պէրապէրլէրին-տէ 4ի Միւսլիման վէ 2սի խրիս-թիյան օլարագ 6 էսիր պուլուն-տուղու կէօրիւրմիշ տիր։

—

Պէյկրատ գարիյէսի գուրպինտէ իճրատ չէգավէթ իթմէքտէ օլան իքսիսի Զէրքէզ վէ պիրի Օսման Պազարլը մուհաճիր իւչ հայտուտ՝ պու տէֆա Տաուտ բաշա ճիվա-ըընտա բօյիս թարաֆընտան ախզ ու կիրիֆթ օլունմուշլար տրը։

—

Զանն օլունտուղունա կէօրէ, Պէյկրատ Օսմանլը սէֆիրի Սէր-մէտ էֆէնտի Մատրիտէ Օսման-ը սէֆիրի թային օլունմուշ տրը։

ՆԷԼ ԳՈՒԼԷՍԻ

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՁՕՃՈՒԴԱՐ

(1220 Նոյեմբեր պէվամ)

—Գըրալիչա հազրէթլէրի, սիրին Ֆրանչ Գօնթ վալիլիյինի ըէտտ իլէմէնիզտէն, վէ քէնտի խաթրը իչին Բարիզտէ գալմագ իսթէտի-յինիզտէն խօշանմամագտա, վէ պու հարէքէթինիզ քէնտինէ աղըր կէլմէքտէ տիր. չիւնքի շիմտի էվ-վէլկէրի գատար քէնտի հիւսնի նազարընտա պուլունմամագտա-սընըզ տէյի կէօրիւնիյօր։

—Պու լսեօյլէտիքլէրինի իչղահ իթմէյէ պօրճլուսուն, Պիւրիտան. նէ՞ տիմէք իսթէեօրսուն։

—Պէնիմ չիմտիքի ասըլ իսմիմի վէ մէնէթիմի տախի պիմիշ օլ-մալը իսթինիզ, կօլթի՛է։ Պէնիմ իսմիմ Պիւրիտան տէյիլ տիր, սիզ պիլիրսինիզ քի պէն Լիւնէ տը պուրնօնվիլ թէսմիյէ օլունմագտա, վէ պու տագրգատա, Ֆրանսա-նընն պաշ վէքիլի պուլունմագտա-յըմ։

—Յանա նէ իսմ վիրմէքտէ օլ-տուգլարը, վէ սէն քէնտին քէն-տինի նէ մէճնէտտէ ատտ իթմէք-տէ պուլունտուղուն, պէնիմ ի-չիւն չօգլուք վազիֆէ իտէճէք պիր չէյ տէյիլ տիր։ Պէն սէնտէն, պուն-տան էվվէլ սէօյլէմիշ օլտուղունն գարանլըգ սէօզլէրին իյզահաթը-նը իսթէրիմ, վէ օնա պէքլէմէք-տէյիմ։

—Էֆէնտի, հիտտէթինիզի թէս-քին իտին, վէ պու սուրէթլէ գը-լըճընը քէնտի գընը իչինտէ պի-հուղուզը իթմէյին. պէն գըլըճտան գօրգան ատէմլէրտէն տէյիլիմ։ Շիմտի պէնիմ սէօյլէյէճէքլէրիմի տինլէյին։ Մարկէրիթ տիլպէր վէ աթէչի պիր գաբրն տըր. էօյլէ տէյլի՞ մի, էֆէնտի։ Աննընտաքի թոբլու եարասընը կէօրիպ, սէ-պէպինի քէնտիսինէ սիւալ իթտի-եինիզտէ, սիզէ նէ՞ ճէվապ վէրիս։ Օլ վուգուսթտան պէրու չիւրէճ-սիզ սիզէ պիր մէքթուպ եազըպ անըն իւղէրինէ մալիւմաթ վէրմիշ օլմալը տըր։

—Պու նէ՞ միւնասէպէթսիզ սէօզլէր իսէեօրսուն Պիւրի՛տան. արթըզ հիտտէթիմի թուլթամայա-ճաղըմ։

—Հէ՛ը. ամա ալէագա մէքթուպ եազմագ խուսուսընտա մէ-հարէթինէ տէեէճէք եօգ տըր, էօյլէ տէյի՞լ մի կօլթիէ. Օ նէ՞ ա-թէչի իսթիլլահլար, օ նէ՞ ճէլպ իտիճի ալէագա թապիրլէրի։ Ցօղ-րու սէօյլէ կօլթիէ, պու պապտէ գըրալիչանընն այաղընա վարան պաշգա պիրիսի տահա պուլունա-պիլի՞ր մի։

—Սէնին մէքրուհ կէօղլէրին, ապա գըրալիչանընն մուգատտա-էլ եազըսընը կէօրէմէմիշ տիր, Պիւրիտան. սէն տիվանէ սին։

Պիւրիտան տէրհալ տէմիր գու-թուլու աչրպ, իչինտէ պուլունան մէքթուպը վէ պիր թութամ սաչը տիշարը չըգարաբ, վէ անէլրի կօլթիէյէ կէօսթէրէրէք,

—Պագ սէնին գրալիչանընն էլ եազըսընը, վէ սաչընրն ըէնկինի թանը՞ օրմուսուն, կօլթիէ, տէտի։

—Ամա՞ն Ալլահ, սահիհէն քէն-տի էլ եազըսը տըր, տէյի պա-գըրտը կօլթիէ, պիր աղ եվվէլ դան ըէնկի քէսպ իթմիշ օլան ճէ-մալի քիւլ քէսիլէրէք, վէ էլէրի վէ տոտագլարը տախի տիթրէմէ-էէ պաշլայարագ. ա՞հ սաչընրն ըէնկի տախի թըզպէրը տըր։ . . :

Ֆագաթ ինանմամ, միւմքին տէ-եիլ տիր. սէն պու մէքթուպու չարմըշ օլմալըսընն, ա՛լչագ. պու սաչ թուսամընը տախի զաֆիլէթէ կէթիրէրէք էլէ կէչիրմիշ օլմալը-սընն։

—Պու նէ՞ քէօրլիւք տիւր սէն-տէքի, կօլթիէ. էկէր ինանմայօր-սան, կիթ գրալիչայա քէնտինէ սիւալ էթ։ Հաթթա պու կիճէ իչիւն տախի, պիր պաշգա սէրայ-լը իչիւն պիրիպիրլերի իլէ պու-լուշմայա սէօզ վէրմիշ տիր. իս-թէրսէն վէ էկէր ճէսարէթին վար իսէ կիտիպ պասապիլիրսին։

—Մահալինի սէօյլէ. չարուք, մահալինի սէօյլէ քի, եա սէնին եալանճըլըզընը, եախօտ օնուն նամուսսուզլուղունու թասդիգ ի-տէյիմ։

—Մահէլլի միւլազաթ վէ մու-հապպէթ, նէլ Գուլէսի տիր, կօլթիէ. թամ պուլուշճագլարը վագթ ու սաաթ տախի եէթիշմիշ տիր, անլատը՞ն մը չիմտի սապը-սըզ տսթում. իչէթ անախթարը տախի եանրմտա տըր. ալ պու ա-նախթարը վէ չարուք տավրան-մահա պագ. ֆագաթ տուր, սա-նա պիր սէօյլէճէճիմ տահա վար տըր։

—Զարո՛ւք սէօյլէ։

—Սէնին գարընտաշընը էօյուլ-ըն գաթիլ, Ֆրանսա գըրալիչա-սը Մարկէրիթ տը Պուրկօնեը քէն-տիսի տիր։

Կօլթիէ, ինսան ճինսինէ մաք-սուս օլան սէստէն գլեեատ, իշ-կենճէ վէրիլմէքտէ օլան եապանի հայվանլարընն հայգըրմասընա մի-չապհհ պիր նիտա իլէ, բիւր զա-զապ, օտատան տրշարը ֆըրլանտը-վէ իքի տագըգա օսնկրա. Սէն ըրմազը դըրըսընտա վազը վէ Նէլ Գուլէսինէ կէօթիւրէն եօլտան սիւրաթլէ գօշմագտա օլտուղու կէօրիւրմէքտէ իտի։

«Հայտէ պագալըմ պասիրէթսիզ տիվանէ», տէտի Պիւրիտան տախի քէնտի քէնտույէ, վէ կօլթիէնին տիշարը չըգմըշ օլմասընտան սօն-րա, «Հայտէ տէլպէր մաշուգա-նըն եանընա վար քի. իքինիզ պիրլիքտէ մահվ օլասընըզը Սավու-ասի, էկէր վազիֆէսինտէ գու-սուր իթմէյէրէք վագթինտէ քէն-տի մէմուրիյէթի պաշընտա պու-լունուր իսէ, ախզ ու կիրիֆթ ի-տէճէյի միւճրիմմէրին քիմէր օլ-տուգլարընը կէօրտիւյունտէ, ա-զիմ պիր թէճճիւպտէ գալաճագ տըր։ Շիմտի արթըզ պէնիմ պիր եալընըզ պիր մագսէտիմ գալմըշ տըր քի, թէքմիլ գուվէթիմ իլէ անըն իճրասընա չալըշմալըյմ, եանի պէնիմ պէտպախթ չօճուգ-լարըմը պուլուպ մէյտանէ չըգա-րաճագ պիր չարէ պուլմալըյմ։ Էյ, պանա պագ Լանտրի, Ն՞երէ-տէսին, կէլ պագալըմ։

Վէնանա գալէասընընն սապրգ մահպուս պէքճիսի տէրհալ օտա-տան իչէրի կիրտի. մէրգումշիւպ-հէսիզ, օնտան էվվէլ գաբուլնուն անախտար տելիյինտէն, Պիւրիտան իլէ կօլթիէ պէյնինտէ տէօնէն մէնզարէյի սէյր իթմէքլէ մէշղուլ պուլունմագտա իտի։

—Լա՛նտրի, կէնճ պիր ատէմ, պուրատան Նէլ Գուլէսինէ նէ գա-տար վագըթտան կիտէպիլիր։

—Էկէր պիր սանտալա պինմէ-լիպ տէ, եիւրիւյերէք կիտէճէք իսէ, բօնթ օ Մուլէնի տօլաշմայա մէճպուր պուլունճաղընտան, եարըմ սաաթտան էվվէլ կիտէ-մէզ։

(Տեվամ)

—Մէջլիսը սըհհիյէ բիյասէթին. տէն նէյը օլունան պիր իլանտա, Ամէնտէ գօլերա իլլէթինին թա. ռիխը զուհուրինտէն սեպտեմբեր 6սընա գատար իլլէթը մէգիւրէ. եէ թուրուլան 153 քիլիտէն 113ը թէլէֆ օլտուղու, վէ օրատա պու. լունան մըգտարը նուֆուսա նիս. պէթլէ պու միւտտէթ զարֆը. տա վուգու պուլան վէֆիյաթ՝ իլ. լէթը մէգիւրէներին հէնուզ խա. ֆիֆ սուրէթտէ հիւքմիւնի իճրա իյլէմէքտէ օլտուղունու կէօսթէր. մէքտէ օլտուղու, վէ իթթիհազ օլան թէտապիր սայէսինտէ սարը մահալլէրէ սիրայէթ իթմէքսիզին ինտիֆաը մէմու պուլունտուղու պիլտիրիլմիշ սիր։

—Իթթիհատ բօսթա բուլլարընդն 20 բարայա սաթըլտըղը ճիհէթլէ, Էյրօբա բօսթախանէլէրինտէ մէ. մալէքի Օսմանիյէտէն կիտէն մէք. թուպլարընդն իւղերինտէքի բուլ. լարա իթթիպար օլունմայըպ էէնի. տէն բօսթա իճրէթի ալընմագ. տա օլտուղու եաղըմընդ իր։

Մէսմուաթա կէօրէ, բօսթա. խանէի ամիրէ՝ մէգիւր իթթի. հատ բօսթասը բուլլարընը պու. քէրրէ գէրդ բարայա ֆիրուլթ իթմէյէ պաչլամըշ տը։

—Ինչիտիյինէ կէօրէ, գալա. թատան Ֆէրիքէօյինէ գատար թէմտիտի մուգարրէր օլան թը. բամվայ խաթթընդն ամէյիյաթը՝ թրամվայ շիրքէթի թարաֆընտան բարչա բարչա պիր չօգ միւթէհ. հիւալէր էօհտէլէրինէ իհալէ վէ իլզամ օլունմուշ վէ պունլար տա. խի հէման իչէ պաչլամըշլար տը։ Ռիվայէթէ կէօրէ, ամէյիյաթը մէգիւրէյէ գէչտան էվվէլ խի. թամ վէրիլէրէք վակօնլարընդ իշ. լէտիլմէսինէ ղայրէթ օլունմագտա իմիշ։

—Թիւրք վաթանտաշլարընդ մի. եանընտա քէսպէր շէօհրէթ իթմիշ օլան կէօզ հէքիմի իրանը իսա պէյ՝ Մէքթէպը թրպպիրէ իլէ սա. իր մէմալիքը եճէպիյէ մէքթէպը թրպպիրէլէրինտէն չահատէթնա. մէսի օլմատընդ հալտէ կէօզ հէ. քիմիյի իճրա իթմէքտէ օլտուղունտան տօլայը 7 ատէտ լիրան Օս. մանի իթասընա հիւքմ օլունմուշ տը։

—Պրուսատան եաղըտընդնա կէօրէ, չըգան սալը կիւնիւ չէհ. րին ուճունտա խըրթլաղընտան խաֆիֆճէ քէսիլմիշ պիր էրմէնի գարընը պուլունուպ, մէղպուրէ պիր իսլամ թարաֆընտան եարա. լանտըղընը ըրար իթմիշ իսէ տէ, քէնտի քէնտինէ սուի գատտ իթ. տիրի իճրա օլունան թահգիգաթ. տան անլաշըլմըշ տը։

—Լիվիյէլի կիւն ճանիպը Պապը Ալիտէն՝ Բուսումը Սիթթէ իտարէ. սինէ պիր թէղթերէ եաղընլարագ, պունտա Ֆէթհի պէյ իլէ խրիսօ. լէն վէ Ազիզ էֆէնտիլէր հագ. գընտա իճրա օլունան թահգի. գատտա մուտմանիլյհիմին պէ. րաէթը զիմէթլերի թէհգադուգ իթտիրի վէ քէնտիլէրինին մէմու. բիրէթը սապրգալարընա իատէ օլունմայարը լաղըմ իտիկի պէ. եան գրընմըշ տը։

—Պու կէճէ սաաթ 8 բատտէ. լերինտէ Պէյօղլունտա թաթավա. տա Սու. եօլու մահալլէսինտէ ախ. շակ պիր խանէտէն հարիգ զու. հուր իտէրէք, էթրաֆա սիրա. յէթլէ տէօրթ խանէ միւհթերէգ օլմուշ իսէ տէ, օլունան ֆէվգէ. լատէ ղայրէթ իւղերինէ աթէչ տահա զիյատէ թէվէսսիւ իթմէք. ուիզին պասըրըմըշ տը։

—Էյտիրնէյի Գուլումճու օղու. եօրկի նամըտտա 12—13 եաշըն. տա պիր չօճուգ էտիրնէէ կէթ. մէք իւզրէ Յէրասատէթտէն Զա. թաշա սթասիօնունա գատար կիթմիշ իսէ տէ, եօլճուլուգ մէ. ջագաթթընա թէհամիւլ իտէմէ. տիկինտէն վէ իւղերինտէ տախ եիւզ բարատան պայգա ագէսի պուլունմամասը հասպիրլէ, հէր պիր թէհլիքէյի կէօզ ալարագ պէլլինտէքի գուշաղը իլէ չըմէնտ. ֆէր վակօնլարընտան պիրինին ալթընա պիրթագրիպ սալընճագ կիպի քէնտիսինի տիւշմէեճէք տէրճէտտ պաղայարագ քիմնէ. նին խապէրի օլմագսըզին պու սուրէթլէ Զաթալճաեա տէօրթ սաաթ մէսաֆէտտ պուլունան գա. պագճա սթասիօնունա գատտ կիթմիշ վէ օրատա իսթիրահաթ իթմէք իչիւն չըգարընտա զապ. թիլէր թարաֆընտան կէօրիւլէ. րէք տէրտէսթ օլունմուշ տը։

ԹԷԼԵԿՐԱՖ

Աթէնս Բիւրէր

Վաշինկթըն 21 սեպտ. Մէմալիքի Միւհթէմէա ռէիսի միւթէվէֆա ժէնէրալ կարֆիլտին նայը պու կիւն պուրայա նագլ օ. ղունմուշ տը։ Ումումի՝ ըզհարը ալամը մաթէմ իյլէմէքտէ տիր։

Մաղազալար վէ պանդալար իլէ տեվիրը բէսմիյէ թաթիլ օլունմըշ տըր։

Լօնտրա 22 սեպտ. ժէնէրալ կարֆիլտին վէֆաթը միւնասէպէթիյլէ, Ինկիլթէրրա սերայը գրալիսինտէ շիմտիյէ գա. տար միսլի նամէսպուգ օլարագ սէքիզ կիւն իճրաի մաթէմ օլուն. մասը էմր օլունմուշ տըր։ պու ի. սէ Ինկիլիզէրին՝ Ամէրիգայը գա. ըրնտաշլարընա արիզ օլան թէէս. սիֆէթ իթթիհիլերի իշթիրաքա ա. լամէթ սիր։

Բէթէրսպուրկ 22 սեպտ. Լամնյէթ վէ ասայիշը ուումումիյէ իշիւն թէտապիրը ֆէվգէլատէնին իթթիխազընա տակիր պիր էմրնա. մէի իմբերաթօրի նէյը օլունմուշ տըր։

Բէթէրսպուրկ վէ Մոսկուա շէ. հրլէրի տախի տախիլ օլտուղու հալտէ, բուսիանընդ էն պէօյիւք է. յալէթլէրինտէն օն էյալէթտէ տա. հա խաֆիֆ պիր իտարէի էօրֆիյէ իլան օլունու օր։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

. . . Խմբագիր Տէր,

Ազգային հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կը փոխայ հրատարակել Ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ թէ Սալմանմրուքցի Մեմ, Սարգիս էֆէնտի Զօրաեան՝ ազգասիրաբար բարեհաճեցաւ ի նպաստ Ազգ. հիւանդանոցի պատսպարելոց (200) երկու հարիւր օխա հացաքին հաւաքել սոյն թաղի ազգայիններէ։

Հոգաբարձութիւնս յանուն անդ պատսպարելոց իւր խորին շնորհակալութիւնն յայտնելով՝ թէ Սարգիս էֆէնտիի և թէ նոյն թաղի Պատ. ազգայնոց, հաւատի է որ նոյն հաստատութեան մէջ գտնուող թշուառն երբարց սոյն ամենակարեւոր պարէնը հոգալու համար ամէն թաղ պիտի փութայ հեռաւել առ այն։

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց հիւանդ. Հոգբ.
Ատենադպիր — Ատենապետ
Ց. Ֆենէրճեան — Մ. Ցալոբեան
Կ.Պոլիս 9 սեպտ. 1881

ԱԶԳ

Փիլիպպոպոլսոյ Ազգային երկսեռ վարժարանաց համար, դասատու մը և վարժուհի մը կը փընտռուի գոհացուցիչ ամսականաւ. փափաքողը պէտք է դիմեն Ղալաթիա Պէյլիքճեան Պտեխան էֆէնտիի երկաթի մթերանոցը։

3—3

ԿՐՕՆԻԹԻՆ ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Պ. Պ. Գալբդճեանէ

Հեղինակին սոյն գործն երրորդ անգամ տպագրուած է Միւհէնտիսեան ընտիր տառերով, յանուն ՀԵԳԱՐԱՆ և ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ։

Գին 5 ղրշ.

Կը գտնուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Գալֆաֆեան գրատան։

6—1

ԻԼԱՆԱԹ

ԷՎԳԱՖ

Էվգաֆը Հիւմայուն խաղինէսի մահլուլաթ տարէսինտէ պէհէր կիւն միւղայէտէլերի իճրա օլունմագտա օլան աթիւղիքը մահ. լուլաթըն մուայեէն օլան 4 հաֆ. թա միւտտէթը իլանընտան պի. րինճի հաֆթասը օլան իչպու 1297 սէնէսի իլուլընդն Դինճի բազար երթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա միւզա. յէտէլերի իճրա գէլընճաղընտան, թալիպ օլանլարընդ էյամը մէղ. քիւրէտտ մահմիւլաթ տարէսինէ կէլիպ գէյմէթը մուխամմէնէյին էօչրիւնէ միւսաբի բէյ ազէսինի թէսլիմը խաղինէ իլլէմէլերի լա. ղընկ կէլէճէի, վէ բէյ ազէսինէ վէ մուաճճէլէյէ մահսուպէն սու. րէթ վէ ֆէրկի գապուլ օլունմա. յաճաղը պիրինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

39 վէ2 վէ 4 վէ6 . . 350 . . (1)

Գարանը տագիզ գուրպինտէ Եա. վուզ Աբրթան մահալլէսինտէ Զէյ. րէք ճատտէսինտէ վէ Լէպլէպիճի սօգաղընտա պիր պաղ պօղաա. նէ միւլբինէն 15 հիսսէ իթիպա. ըբայա պիր հիսսէսի։

. . 21 . . 7,500 . . , Գաբանը տա. գիզ գուրպինտէ Հաղէր պէյ մա. հալլէսինտէ Ֆիւլան սօգաղընտա թէրպիէն 150 զըրա արսատա մէպնի 3 օտա վէ 2 ուսֆա վէ 1 գույու վէ 60 զըրա պաղչէյի միւշ. թէմիլ վէ չէհրի 150 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պաղ մէնղիլին նըսֆի հիսսէսի։

. . 3 . . 4,000 . . , Էյրի գաբու ճատտէսինտէ Ֆէթհի չէլեպի մա. հալլէսինտէ Թիֆէնճի սօգաղընտա թէրպիէն 70 զըրա արսա իւղերինէ մէպնի 2 օտա վէ պիր սուֆայը միւշթէմիլ ախչապ պիր պաղ մէնղիլ։

. . 65 . . 5708 . . , Սիւտիճէտ Մահմուտ աղա մահալլէսինտէ Միրախոր քէօչկիւ ճատտէսինտէ թէրպիէն վէ թախմինէն 1500 զը. րա արսատա մէպնի սաղաշ 2 ա. տէտ ֆուրուն վէ 5500 զըրա հար. ման մահալլին միւշթէմիլ չէհրի 3000 ղրշ. քիրալը պիր պաղ թուղ. լա հարմանընդն 120 ագչէ իթի. պարը լլա 8 ագչէ 2 բուլ հիսսէսի։

. . 310 . . 5000 . . , Սամաթիատա Հաճէճ գատրն մահալլէսինտէ Սամաթիա ճատտէսինտէ թէրպի. էն 50 զըրա արսատա մէպնի միւշ. թէրէք պիրիմա վէ 150 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 200 ղրշ. քիրալը մուգատտէմա պիր. պիրինէ միւթթասըլ պիր պաղ պէրպէր վէ քէօմիւրճիւ տիւք. քեանլարը էլեէվմ ախչապ պիր գահ. վէ տիւքքեանընդն բուպ հիսսէսի։

. . 10 . . 2000 . . , Ֆաթիհ գուրպինտէ Խօճա Խայրէտտին մահալլէսինտէ Մալթա սօգաղընտա թէրպիէն 15 զըրա արսատա մէպնի չէհրի 30 ղրշ. քիրալը քեար. կիր պիր պաղ գօլթուգճը տիւք. քեանընդն նըսֆի հիսսէսի։

. . 5 . . 6,000 . . 4000, Ազ Սէ. բայտա Մուրատ բաշա մահալլէ. սինտէ գատրի պէյ սօգաղընտա թէրպիէն 100 զըրա արսատա մէպ. նի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ պիր գույու վէ 150 զըրա պաղչէյի միւշ. թէմիլ ախչապ պիր պաղ մէնղիլ։

. . 11 վէ 7 . . 25,000 . . 15,450 . Պէյդօղ գարիյէսինտէ Ազ Պապա հուտուտը տախիլինտէ Ազա Զէշ. մէսինտէ Սիւլիւքխանէ նամ մա. հալատ թէրպիէն վէ թախմինէն 65.000 զըրա արսատա մէպնի, վէ իքի միւնհէտիմ ախըր վէ 2 ֆրուն վէ 1 չէրպէթխանէ վէ 2 թութգալ խանէի միւշթէմիլ պիր զըթա ույղէ վէ սիւլիւքխանէյին նըսֆ հիսսէյերի։

. . 84 վէ 50 . . 15,000 . . , Զարչուի քէպիրտէ Գալբագճըլար պաչը ճատտէսինտէ թէրպիէն 50 զըրա արսաիւզերինէ մէպնի չէհրի 1,400 ղրշ. քիրալը իքի պապ թօհֆճը տիւքքեանլարընդն 8 հիսսէտէն պիր հիսսէսի։

. . 48 . . 13,330 . . 6,000, Սարմա թօմրուգ գուրպինտէ Քէֆէվի մահալլէսինտէ Ֆրօկման ճատտէ. սինտէ թէրպիէն 450 զըրա արսա իւղերինէ մէպնի 11 օտա վէ 2 սուֆա վէ 2 գույու վէ 800 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ նաթէմամախ. չապ պիր պաղ գօնպզընդ 12 սէ. հիմտէն 5 սէհիմի։

. . 4 . . 2000 . . , Ֆաթիհ գուր. պինտէ խօճա խայրէտտին մահալ. լէսինտէ Մալթա սօգաղընտա թէրպիէն 15 զըրա արսատա մէպ. նի չէհրի 30 ղրշ. քիրալը քեար. կիր պիր պաղ գօլթուգճը տիւք. քեանընդն նըսֆ հիսսէսի։

. . 37 . . 2000 . . , Պապը ճաֆէ. րի խարիճինտէ Ախի Զէլէպի մա. հալլէսինտէ Լիմոնճըլար սօգա. ղընտա թէրպիէն 20 զըրա արսա. տա մէպնի 2 օտա վէ սէհէվի 3000 ղրշ. քիրալը քեարկիր պիր պաղ լիմոնճը տիւքքեանընդն 120 սէ. հիմ իթիպարը լլա 6 սէհիմի։

. . 53 . . 12,500 . . , Թօբխանէ. տէ Ցէֆթէրտար Էպիւլ Ֆազլ մահալլէսինտէ Ցէֆթէրտար սօ. գաղընտա թէրպիէն 120 զըրա արսատա մէպնի 4 օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր մահղէն վէ 80 զը. րա պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պաղ մէնղիլին նըսֆ հիսսէսի։

. . 29 . . 2500 . . , Սարրաճխանէ. տէ Ցիւկէրզատէ մահալլէսինտէ Սարրաճխանէ տէրունինտէ Պաչ. գալու ճատտէսինտէ թէրպիէն 50 զըրա արսատա մէպնի չէհրի 25 ղուրուշ քիրալը ախչապ պիր պաղ սարրաճ տիւքքեանընդն պիւթթիւնիւ։

. . 10 . . 150 . . Վէֆատա Մօլլա խիսրէվ մահալլէսինտէ Գաղճը. լար ճատտէսինտէ չէհրի 5 ղրշ. քիրալը պիր պաղ սէպղէվաթճը տիւքքեանը միւլբինէն 5 հիսսէ. տէն պիր հիսսէսի։

. . 11 . . 800 . . 500, Գօճա Մուս. թաֆա բաշատա Պազիրկեան էլ Հաճճ խիւսրէվ մահալլէսինտէ Զըգմազ Պազիրկեան օտալարը սօ. գաղընտա թէրպիէն 60 զըրա ար. սատա իւղերինէ մէպնի պիր օտա վէ 50 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ ախ. չապ պիր պաղ մէնղիլ։

. . 13 . . 50,000 . . , Ֆընդըգ. լըտա Մօլլա Զէլէպի մահալլէսին. տէ Մօլլա Պայրը սօգաղընտա թէրպիէն պիր գույու վէ պիր սարնճ վէ մաի լեզիի միւշթէ. միլ թախմինէն 3600 զըրա պիր գրթա արսանընդ պիւթթիւնիւ։

. . 2 . . 20,000 . . , Գապաթաշ. տա Ալիսի էֆէնտի մահալլէսինտէ Զէշմէ սօգաղընտա 70 զըրա ար. սատա մէպնի 60 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 250 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պաղ գահվէխանէ. նին պիւթթիւնիւ։

. . 18 . . 300 . . 300, Զարչուի քէպիրտէ Մէրճան աղա մահալ. լէսինտէ Լօրիւճիւլէր ճատտէսին. տէ չէհրի 5 ղրշ. քիրալը պիր պաղ տիւքքեան միւլբինէն 20 հիսսէ. տէն 6 հիսսէսի։

. . 25 . . , . . , Զարչուի քէպիր. տէ Յօրկուճճը խանը տէրունինտէ իւսթ գաթտա թէրպիէն 30 զըրա արսատա մէպնի չէհրի 100 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պաղ օտա. նընդ 9 հիսսէ իթիպարըլյա 3 պու. չուգ հիսսէսի։

. . 69 . . 3000 . . , Էյուպպատա ձէղրի գասամ բաշա մահալլէսինտէ Զէսմիլէքճիլեր ճատտէսինտէ թէր. պիէն 400 զըրա արսատա մէպնի չէհրի 100 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պաղ չէսմիլէքճի տիւքքեանընդն նըսֆ հիսսէսի։

. . 24 . . 2000 . . , Եէտի գուլէ գուրպինտէ Քիւրքճի պաղը Հիւ. սէյին աղա մահալլէսինտէ Եէտի գուլէ ճատտէսինտէ թէրպիէն 2000 զըրա տէրունինտէ 3 գու. յուս միւշթէմիլ պիր գրթա ար. սանընդ սիւլա հիսսէսի։

. . 133 . . 7,000 . . , Էտիրնէ գա. բուսունտա Հատիչէ Սուլթան մա. հալլէսինտէ Զուգուր Պօսթան ճատտէսինտէ թէրպիէն 120 զըրա արսատա մէպնի 4 օտա վէ պիր տուֆա վէ պիր գույու վէ 200 զը. րա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 90 ղրշ. քիրալը պիր պաղ մէնղիլ։

. . 31 . . 10,000, Պաղը ճաֆէրի գուրպինտէ Ռիւսթէմ բաշա մա. հալլէսինտէ Գատր խանը սօգա. ղընտա թէրպիէն 50 զըրա արսա. տա մէպնի ֆէվգինտէ պիր օտայը միւշթէմիլ չէհրի 80 ղրշ. քիրալը մուգատտէմա տուխան էլէէվմա. պունճու մաղազաներընդ նըսֆ հիս. սէսի։

. . 12 . . 1,500 . . , Սամաթիատա Ղանճագատար խայրէտտին մահալ. լէսինտէ խաթունէյէ սօգաղընտա թէրպիէն 80 զըրա պիր գրթա մէնղիլ արսասը։

. . 13 . . 5000 . . , Մաճունճու գուրպինտէ Թօբ թաշը մահալլէ. սինտէ Ֆէթհի Զէշմէսի սօգաղընտ. տա թէրպիէն 60 զըրա արսատա մէպնի 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 100 զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհ. րի 60 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պաղ մէնղիլ։

. . 20 . . 5,000 . . , Ցավուտ բա. չատա Պայազիտը ճէճիտ մահալ. լէսինտէ Զէշմէ սօգաղընտա թէր. պիէն 60 զըրա արսատա մէպնի 9 օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր գու. եու վէ 40 զըրա պաղչէյի միւշթէ. միլ ախչապ պիր պաղ մէնղիլ։

. . 426 վէ 428 . . 2.718 . . , Ա. յազ. մա գաբուսու խարիճինտէ Սարը Ցէմիր մահալլէսինտէ. Հաթապ գաբուսու ճատտէսինտէ թէրպի. էն 150 զըրա արսատա մէպնի սէ. նէվի 3.300 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պաղ քէրտսթէճի տիւքքեա. նընդն նըսֆը ախէրին պիկէր նըս. ֆը 7 հիսսէ իթիպարըլյա պիր հիսսէսի։

. . 11 . . 2.000 . . , Շէհր Էմինի գուրպինտէ ճաֆէր աղա մահալ. լէսինտէ Օտա պաչը ճատտէսինտէ թէրպիէն 50 զըրա արսատա մէպ. նի պիր օտա վէ պիր գույու վէ 65 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ ախ. չապ պիր պաղ մէնղիլ։

. . 116 . . 500 . . , Իւսկիւտարտ. տա Թավաշ Հասան աղա մահալ. լէսինտէ Գարաճա Ահմէտ ճատտէ. սինտէ չէհրի 2 ղրշ. քիրալը ախ. չապ պիր պաղ տուխանի տիւք. քեանը միւլբիւ։

. . 4 . . 60.000 . . , Իւսկիւտարտ. տա Հաճճէ Հէսնա խաթուն մա. հալլէսինտէ Զամբճա ճատտէսին. տէ թէրպիէն վէ թախմինէն 4,000 զըրա պիր գրթա պօսթանընդն պիւ. թիւնիւ։

. . 18 . . 1166 . . , Զարչուի քէ. պիրտէ Եօլ կէչէն խանը տէրու. նինտէ թէրպիէն 30 նումէրօ իլէ մուրագգամ չէհրի 60 ղրշ. քիրա. լը պիր պաղ օտանընդ 6 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

. . 39 . . 4450, Գալաթատա ճամիի ճէճիտ մահալլէսինտէ ճա. միի ճէճիտ ճատտէսինտէ թէրպի. էն 16 զըրա արսա իւղերինէ մէպ. նի չէհրի 500 ղրշ. քիրալը քեար. կիր պիր պաղ մանիֆաթուրաճը տիւքքեանընդն 90 սէհիմ իթի. պարը իլէ տէօրթ պուչուգ ագճէ պիր բուլ հիսսէսի։

. . 44 . . 2000, Իւսկիւտարատա խայրէտտին Զավուշ մահալլէսինտէ Գաթըրճըլար սօգաղընտա թէր. պիէն 100 զըրա արսատա մէպնի 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ պիրիմա վէ 80 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ ախչապ 1 պաղ մէնղիլ։

(1) Ճիւմէլէրին պաղարընտա իկ. հիզատաքի պուլունան բագդամար մահլուլաթն նիւմէրօլարընը, իքինճի հիզատաքիլէր լիրան Օսմանի 100 ղուրուշտան օլարագ գըյմէթը մուխամ. մէնէլէրինի վէ իւչլունճի հիզատա պու. լունան բագդամար տախի պէտելը մու. զայէտելէրինի պիտիրմէքտի տիրլէր։

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ու. մումիյէ իտարէսինտէն կէլէն իլան

Պաղչէ գաբուսու խարիճինտէ Մէյվախոշ կէօմրիւշիւնէ միւթթա. սըլ ճամիլիչերիինէրտիւպանըթահ. թընտա պուլունան տիւքքեան՝ խաղինէի Էվգաֆը Հիւմայունտան քիրայա վէրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարընդ թարիխի իլանտէն իթի. պարէն նիհայէթ պիր հաֆթայա գատար Էվգաֆը Հիւմայուն խա. զինէի ճէլիլէսի վարիտաթը ումու. միյէ իտարէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ 3—1

10 Իյլուլ 97

Շէհիր Էմանէթինտէն կէլէն իլան

Ցէօրտիւնճիւ տարիբէի պէլէտի. եէ թանզիմաթ հայվանաթը իչիւն 97 սէնէսի աղոսթօսընտան 98 սէ. նէսի թէմմուզը ղայէթինէ գա. տար պիր սէնէ զարֆընտա լու. զում կէօրիւնէն չարիին մէվճուտ նումունէսինէ թէվֆիգէն տարէի մէզգիւրճէճ պէտայէթէն միւնա. գասասը պիլ իճրա պէհէր քիլի օն պէշ պուչուգ ղրշտա թալիպի իւղերինտէ թէգարրուր իտիպ, իշպու իլլուլն օն տէօրտիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, տահա աշաղըէա թալիպ օլանլարընդ եէվ. մը մէզգիւրճ գատար Շէհր էմ. նէթինէ միրաճաաթ իլլէմէլերի։

10 Իյլուլ 97

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՏԱՂ
ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱՏԵԱՆ

ԷՊՆԻՑԷ ԷՇԵԱՍԸՆՆ ՏԱՐ ՊԷՕՑԻՒՐ ՏԷՐՕՑԻՒՐ
107 ՄՕՄՀԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ 107

ՍՊԻՐԻՏՕՆ ԳԱԲՈՒՐ
ՎԷ
Ժ. ԲԷԼԹԱՆ

Նու աթիտէքի պէյիւք ֆապ. րիգալարընդ վէքիլի։

Արնօ Էթիէն—Մաբէլէթ թուղ. լա վէ քիրէմիա վէ սագսը վէ սարիբէ։

Լօնկ Ֆիս Էնէ—Մաբէլէթ թաշը սէրթ վէ եուսուլագ։

Պէ Լիւգդ է Գօմբանի—Կրնօգ. ԼԷԳ. Բօթյան չիմէնթօսու վէ վա. լէնթին։

Շարլը Սիգար—Մաբէլէթ. Պօ. ռու, քիւնք վէ էմսալի։

Պէրնար Օպէր—Մաբէլէթ. պաա. կիւլ վէ սարը թէրպիլէր։

Մէղգիւր մաղազատա կէրէք բարչա բարչա վէ կէրէք թօքան օլմագ իւզրէ սըբարըշ գապուլ օլունմագտա տը։

Պատէ գիքր օլունան էշեախ միւթէնէվիատան պաշգա, մէղ. քիր մաղազատա էպնիյէեէ տա. իր էշեախ սարիբ մէսէլա Թրիէս. թէ թաշլարը, Իթալիա մէրմէրլէ. րի, Մալթա թաշլարը, տէմիր քիրիչէր վէ պուռնարա միւմանիլ էպնիյէյէ միւթէալլիգ էշեա վէ լէվազիմաթը սարիբ մէվճուտ օ. լուչ, կէրէք բարչա բարչա վէ կէրէք թօքան էհվէն ֆիեաթ. լարա սաթըլմագտա տը։

ՍՊԻՐԻՏՕՆ ԳԱԲՈՒՐ
ՎԷ
Ժ. ԲԷԼԹԱՆ

1881 փեբր. 3

ԵԷՆԻՃԷ ԹԻԹԻԻՆ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸ
ԳՕՆԹԻ ՎԷ ՇԱՀԻՆԻ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ
109 ԳԱԼԱԹԱ ՍԱՆՏԸԳՃԸԼԱՐ ԻՇԻ 109

Պիր աթիտէ ասկապը իմգալար՝ թիճարէթճէ քեաֆիֆէի մէսուլյէթի իւգէրիմիզ պարագ, պունտան ագաէմ Գօնթի պիրատէրէրիյէ միւշթէ. րէքէն Գալաթատա Սանտգճըլար իշինտէ 150 նիւմէրօտա քիչատա էթ. տիյիմիզ տուխան ֆապրիգասը չիմտիյէ գատար ֆէվգէլատէ իշլէմէքտէ վէ հէր վէճճիլէ միւշթերիյերիմիզին մէմնունիյէթինի ճէլպ իւէ չգարբլան թիւ. թիւնլէր բայիսալը օլասը վէ նէգվէրինէ կէօրէ ֆիսաթընընդն էհվէնիյէ. թի ճիւմէլ թարաֆընտան թահսին օլունմագտա վէ կաթթա պիր ա. գրթասան պէրու տէրօզիթօլարըմըզդա թիւթիւն եէթիշտիրիլէմէմէքտէ իտիս Պու. քէրրէ միւշթերիլերիմիզի կէրիյէ չէվիրմէմէք վէ տահա իլերի կիթ. մէք իւզրէ պիլ մէճպուրիյէ ֆապրիգա վէ տէրօզիթօմըզը մահալը մէգ. քիրտէ ղայէթ վասֆ վէ մամուլաթըմըզդն իսթիսալընա էգէէր ճիհէթ էլվէրիշլի պուլունան 109 նիւմէրօլու ֆապրիգայա նազալ իյէտիք։

Պունտան պէօյլէ Ամանպօլ վէ թաշրա վէ Էվրօբատան՝ թիւթիւն իրսալը հագգընտա վիրուտ իտէն էվամիրի սաաթը սաաթընա իճ. րա էտէպլէճէյիմիզ կիպ, թիւթիւնլերին բայիսալը վէ ճիւմէլէնին տրա. մաղընա ալըշարըրլան լէգզէթի տէյիշտիրմէմէք իւզրէ պու քէրէ տախի թիւթիւն չըգան մահալլերէ վէ պախուստա ենիճէյէ մաքիա. թը թամմէ ասկապընտան մէմուրլար իզամ գըլընմըշ տը։ Միւշթերիլէ. րիմիզին մէմնունիյէթինի ճէլպ իթմէք վէ իսթէտիքլերի գօգուլու վէ տրմաղընա էլվէրիշլի տուխան վէրմէք արզուսընտա պուլունտըղըմըզ. տան, թալիպլերինին լութֆէն ֆապրիգամըզդա թէնէզզիլ պույրուլմա. լերինի ըէճա, վէ պունտան պէօյլէ զայրը մագթու նէկինինն 150 լիք. 200 լիք. 300 լիք վէ տահա ֆէվգէլատէ ճինսլերինտէն կէրէք թիւթիւն վէ կէրէք սիկարա տէքօզիթօմըզդա մէվճուտ պուլաճաղլարընը թավ. սիյէ իտէրիզ։

Սաֆիզան մահալլէ. — Գալաթատա Սանտգճըլարտա Ն. 109. —Զընտան գաբու Զէսմլէքճիկերտէ Ն. 29. — Էմին էօնիւնտէ Ն. 36, վէ ճիւմէլ տուխան սաթընընդ։

Զէյ. — Սայէի Շահանէտէ Էվրօբայա իրսալ իտէճէյիմիզ տուխան. լերին պանարոյ ըէսմինէն մուաֆիյէթինէ տայիր իսթիյաղ տախի թաս. սիլի տիմիզ օլտուղունտան, Էվրօբատա պուլունան թալիպլերիմիզին պու ճիհէթլէ եիւզսէ էրիմի ֆայէտէմէնտ օլաճաղլարընը իլավէ վէ իլան էյլերիզ։

ՏԻՄԻՐԳԱԲՈՒԼԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԷՎՐՕԲԱ ՖՕՐՈՒՄԸ

Լօնտրա, 22 Սեպտ.

Ինկիլ. էհնամը Ինկ. Լիր	99- 3/16
Օսմ. էհնամը ոչչլաը	16- 3/16
» » զարանաը	16- 1/8
Իսթիգրազ 65	18- 5/8
» 69	18-
» 71	76- 1/4
» 72	29- 1/2
» 73	18- 1/8
Օսմանը պանգաը	19- 1/16
Մըսրը տուլյուն. մութա հրտէ	74- 1/4
» իսթիգրազը	91- 1/8
Բուլսխա իսթիգրազը	95- 1/4
Գամպիո Բարիզ 9 այ վասէ	-

Փարիզ, 22 Սեպտ.

Ֆրանս. էհն. 3 % Ֆր.	84 80
» » 5 գրօնսուզ	116-67
Օսմ էհնամը ոչչլաը	16-85
» » գաբանաը	16-62
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	99-
» 69	94-
» 73	94-
Մըսրը ֆոնս. մութա հրտէ	382-50
Գրէսի Լիոնէ	950-
Օսմանը պանգաը	745-
Բուլսէլի չըմէնաքֆէրի	56-25
Իթալիա էհնամը	90-40
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վասէ	25-54

Վիէննա, 22 Սեպտ.

Ռէնթ. ֆիզրին	-
Բուլսէլի չըմէնաքֆէրի	26-50

ՂԱԼԱԹԱ ՖՕՐՈՒՄԸ

Է-. ուս. ուն ազ. գաբ.	17-36
Գաբ բաղան ոչչլաը	17-28
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % Ֆ.	88-
» 65 » 6 % Ֆ.	88-
» 69 (Բրինար) 6	87-
» 72 (Գօնթ. Թրէզօր)	29-
» 73 6 % Ֆ.	86-
Բուլսէլի չըմէնաքֆէր 3	53-50
Ագճէ Ֆրանգ	09-
Բրբոր Ղրշ	00-
Համալէսիզ »	30-

ՁԱՆԳԱ ԱԳՐԻՈՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	7-05
Սամսոլ պանգաը	12-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-15
Թրամվայ	5-80

ԱԳԱՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղրշան	Ղ. Ֆր
Պէյազ մէճիճիյէ Դրաքը	107-15
Մէթալիք »	204-
Պէյլիք »	208-
Ալթընըզ »	126-
Պագրը »	680-
Գայմէ »	1060-
Ինկիլիզ լիրաը	109-15
Ֆրանսըզ ալթընու	37- 5
Փոլ	39-25
Գրիմից ալթընու	51-05
Գարպոն գայմէսի	3-62